

Institut za migracije i narodnost, Zagreb
Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu
Sveučilište u Splitu

Međunarodna znanstvena konferencija

**Globalizacija migracija, antiimigrantske stranke i
ksenofobija:
Refleksije na europska društva i države 21. stoljeća**

26. 10. 2019.

Sinjska ulica 6, Split

Institute for Migration and Ethnic Studies, Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split
University of Split

International Scientific Conference

**Globalization of Migration, Anti-Immigrant Parties, and
Xenophobia:
Reflection on European societies and States in the 21st
Century**

26. 10. 2019.

Sinjska ulica 6, Split

Organizacijski odbor

prof. dr. sc. Anđelko Milardović, predsjednik, Institut za migracije i narodnost, Zagreb

dr. sc. Marina Perić Kaselj, ravnateljica Instituta za migracije i narodnost, Zagreb

izv. prof. dr. sc. Marita Brčić Kuljiš, koordinatorica konferencije, Sveučilište u Splitu

Anita Lunić, Sveučilište u Splitu, asistentica

Marina Meić, Sveučilište u Splitu, voditeljica projekta partnera

Luka Milardović, web administrator i web marketing (digitalna podrška projektu)

Programski odbor

prof. dr. sc. Anđelko Milardović, predsjednik, Institut za migracije i narodnost, Zagreb

dr. sc. Marina Perić Kaselj, ravnateljica Instituta za migracije i narodnost, Zagreb

izv. prof. dr. sc. Marita Brčić Kuljiš, koordinatorica konferencije, Sveučilište u Splitu

prof. dr. sc. Maurizio Ambrosini, Sveučilište u Milanu

prof. dr. sc. Klaus-Gerd Giesen, Sveučilište Clermont Auvergne

prof. dr. sc. Athanasios Marvakis, Sveučilište Aristotel u Thessalonikiju

prof. dr. sc. Andreas Niederberger, Sveučilište Duisburg-Essen

prof. dr. sc. Éamonn Ó Ciardha, Sveučilište u Ulsteru

prof. dr. sc. Žarko Paić, Sveučilište u Zagrebu

doc. dr. sc. Jadranka Polović, Sveučilište Libertas

Doc. dr. sc. Tado Jurić, Hrvatsko katoličko sveučilište

Anita Lunić, Sveučilište u Splitu, asistentica

Organizatori

Institut za migracije i narodnost, Zagreb

Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu

Sveučilište u Splitu

Partneri

EuropeAid projekt “Zajedničko razvijanje kapaciteta: Europske mreže civilnih udruga i sveučilišta za globalno učenje o migracijama, sigurnosti i održivom razvoju u međuzavisnom svijetu” (InterCap): <https://www.developtogether.eu/hr/about>

Konferencija se održava uz potporu:

Gđe. Kolinde Grabar Kitarović, predsjednice Republike Hrvatske

G. Andreja Plenkovića, predsjednika Vlade Republike Hrvatske

G. Milana Bandića, gradonačelnika Grada Zagreba

Ministarstava za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Organizing committee

Prof. Anđelko Milardović, Ph.D., President, Institute for Migration and Ethnic Studies, Zagreb

Marina Peric Kaselj, Ph.D., Director of the Institute for Migration and Ethnic Studies, Zagreb

Assoc. Prof. Marita Brčić Kuljiš, Ph.D., Conference Coordinator, University of Split

Anita Lunić, University of Split, assistant

Marina Meić, University of Split, partner project manager

Luka Milardovic, Webmaster and Web Marketing (digital project support)

Program Committee

Prof. Anđelko Milardović, Ph.D., President, Institute for Migration and Ethnic Studies, Zagreb

Marina Peric Kaselj, Ph.D., Director of the Institute for Migration and Ethnic Studies, Zagreb

Assoc. Prof. Marita Brčić Kuljiš, Ph.D., Conference Coordinator, University of Split

Prof. Maurizio Ambrosini, Ph.D., University of Milan

Prof. Klaus-Gerd Giesen, Ph.D., University Clermont Auvergne

Prof. Athanasios Marvakis, Ph.D., Aristotle University of Thessaloniki

Prof. Andreas Niederberger, Ph.D., University Duisburg-Essen

Prof. Éamonn Ó Ciardha, Ph.D., University of Ulster

Prof. Žarko Paić, Ph.D., University of Zagreb

Assist. Prof. Jadranka Polović, Ph.D., University Libertas

Assist. Prof. Tado Jurić, Ph.D., Catholic University of Croatia

Anita Lunić, University of Split, assistant

Organizers

Institute for Migration and Ethnic Studies, Zagreb

Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split

University of Split

Partners

EuropeAid project “Developing capacities together: European CSO-university networks for global learning on migration, security and sustainable development in an interdependent world”

(InterCap): <https://www.developotogether.eu/en/about>

The conference is supported by:

Mrs. Kolinda Grabar Kitarovic, President of the Republic of Croatia

Mr. Andrej Plenkovic, Prime Minister of the Republic of Croatia

Mr. Milan Bandic, Mayor of the City of Zagreb

Ministry for Demography, Family, Youth and Social Policy, Croatia

**Globalizacija migracija, antiimigrantske stranke i ksenofobija:
Refleksije na europska društva i države 21. stoljeća**

Uvod

Međunarodnu znanstvenu konferenciju *Globalizacija migracija, antiimigrantske stranke ksenofobija u Europskoj uniji: Refleksije na europska društva i države 21. stoljeća* organiziraju Institut za migracije i narodnosti, Zagreb, Sveučilište u Splitu i Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu.

Međunarodna znanstvena konferencija *Globalizacija migracija, antiimigrantske stranke ksenofobija u Europskoj uniji: Refleksije na europska društva i države 21. stoljeća* uključuje četiri tematske cjeline:

- I. Globalizacija migracija i globalne migracije
- II. Migracije, azil i pitanje sigurnosti na području Europske unije i jugoistočne Europe (balkanska i mediteranska ruta) u kontekstu društva rizika
- III. Fenomen antiimigrantskih stranaka i ksenofobije u EU u 21. stoljeću
- IV. Utjecaj globalizacije migracija na europska društva i države u 21. stoljeću.

Svijet u kojem živimo izraz je druge moderne i njegove su glavne značajke fenomeni globalizacije i migracija. Oba fenomena zahtijevaju kompleksan pristup jer oblikuju naš svakodnevni život i snažno utječu na transformaciju društva, identiteta i kulture.

Globalizacija migracija je proces koji se odnosi na migracije u globalnom dobu, na prijelazu iz 20. u 21. stoljeće. Za razliku od globalizacije migracija, globalne migracije su fenomen koji se odnosi na ljude u pokretu, a određene su različitim *push-pull* faktorima.

Poseban naglasak stavljen je na izazove s kojima se suočava Europska unija, a koji se s jedne strane odnose na pitanja demografskih i klimatskih promjena, a s druge na reakcijske procese koji se javljaju u obliku renacionalizacije, antimigrantskog političkog diskursa, osnivanja antimigrantskih stranaka i porasta ksenofobije.

Više informacija o aktualnim i budućim aktivnostima možete pronaći na:

<http://globe-migrant.com>

Globalization of Migration, Anti-Immigrant Parties and Xenophobia in the European Union: Reflection on European societies and States in the 21st Century

Introduction

International Scientific Globalization of Migration, Anti-Immigrant Parties and Xenophobia in the European Union: Reflection on European societies and States in the 21st Century is organized by the Institute for Migration and Ethnic Studies, Zagreb, University of Split and Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split.

International Scientific Conference *Globalization of Migration, Anti-Immigrant Parties, and Xenophobia in the European Union: Reflection on European societies and States in the 21st Century* has four thematic units:

- I. Globalization of migration and global migration
- II. Migration, asylum and security issues in the European Union and South East Europe (the Balkan and the Mediterranean route) in the context of a risk society
- III. The phenomenon of anti-immigrant parties and xenophobia in the EU in the 21st century
- IV. The impact of migration globalization on European societies and states in the 21st century

Today's society is an expression of the second modernity, its main features being the phenomena of globalization and migration. Both phenomena require a complex research approach as they shape everyday life and affect the transformation of societies, identities, and cultures.

Globalization of migration is a process referring to migration in the global age at the turn of the 20th to the 21st century. On the other hand, global migration is a phenomenon referring to people on the move, determined by various push & pull factors.

A special emphasis of the conference is on numerous challenges European Union is facing, with demographic and climate changes on one side and reactionary processes in the form of renationalization, anti-immigrant political discourse, the foundation of anti-immigrant parties and the rise of xenophobia in Europe on the other side.

More information about current activities within Globe Migrant network you can find on:

<http://globe-migrant.com>

PROGRAM

Program

8.30-9.00 *Prijava sudionika*

9.00-9.30 *Otvaranje skupa i pozdravne riječi*

Predstavljanje portala *Demos-migrant* (prof. dr.sc. Anđelko Milardović i Luka Milardović)

I. Globalizacija migracija i globalne migracije

9.30-10.00 Plenarno predavanje

prof. dr. sc. **Arjun Appadurai** (New York, Sjedinjene Američke Države; Berlin, Njemačka): *Paradoks domovine u svijetu u pokretu*

10.00 – 10.15 Rasprava

10.15 – 11.30 Panel rasprava

prof. dr. sc. **Ugo Vlaisavljević** (Sarajevo, Bosna i Hercegovina): *Od ksenofobije do teratofobije*

prof. dr. sc. **Kristian Berg Harpviken** (Lillehammer, Norveška): *Osiguravanje migracija: Migracije (ne)sigurnosti*

prof. dr. sc. **Branka Likic Brboric** (Linköping, Švedska): *Globalno i EU rukovođenje migracijama: Odgovori na „izbjegličku krizu” - Istok, Zapad i šire*

11.30 - 11.45 Stanka za kavu

11.45 - 12.00 Predstavljanje EuropeAid projekta *InterCap* - „Zajedničko razvijanje kapaciteta: Europske mreže civilnih udruga i sveučilišta za globalno učenje o migracijama, sigurnosti i održivom razvoju u međuzavisnom svijetu" <https://www.developoptogether.eu/hr/about>

12.00 - 12.15 prof. dr. sc. **Renata Relja**, izv. prof. **Marita Brčić Kuljiš**, **Anita Lunić**, **Toni Popović** (Split, Hrvatska): *Utjecaj (kulturnih) identitetskih značajki na izgradnju stavova o migracijama - Rezultati istraživanja stavova studenata Sveučilišta u Splitu*

II. Migracije, azil i pitanje sigurnosti na području Europske unije i jugoistočne Europe (balkanska i mediteranska ruta) u kontekstu društva rizika

12.15 - 12.45 Plenarno predavanje

prof. dr. sc. **Daniele Archibugi** (Rim, Italija): *Izbjeglice u Europskoj uniji: Od uzbune do zajedničkog upravljanja*

12.45 – 13.00 Rasprava

13.00 – 14.15 Panel rasprava

prof. dr. sc. **Maurizio Ambrosini** (Milano, Italija): *Gradsko upravljanje azilom: politike isključivanja i naponi uključivanja u talijanskim gradovima*

prof. dr. sc. **Žan Štrabac** (Trondheim, Norveška): *Migracija muslimana u zemlje Europske unije. Sigurnosni aspekti ove migracije u "starim" i "novim" članicama EU*

doc. dr. sc. **Jadranka Polović** (Split, Hrvatska): *Globalizacija migracija i Europska unija kao 'društvo rizika': migracija kao sigurnosni izazov u 21. stoljeću*

14.15 – 15.15 Ručak

III. Fenomen antiimigrantskih stranaka i ksenofobije u EU u 21. stoljeću

15.15 - 15.45 Plenarno predavanje

prof. dr. sc. **Hans-Georg Betz** (Zürich, Švicarska): *Politika za obične ljude? Ograničeni utjecaj radikalnih desničarskih populističkih stranaka na politiku u zapadnoj Europi*

15.45 – 16.00 Rasprava

16.00 – 17.00 Panel rasprava

prof. dr. sc. **Žarko Paić** (Zagreb, Hrvatska): *Što znači biti stranac?*

prof. dr. sc. **Roman Savenkov** (Voronezh, Rusija): *Poljske političke stranke i migracijske politike u EU*

izv. prof. dr. sc. **Marita Brčić Kuljiš** (Split, Hrvatska): *Antiimigrantske stranke i liberalna demokracija*

17.00 – 17.15 Stanka za kavu

IV. Utjecaj globalizacije migracija na europska društva i države u 21. stoljeću

17.15 – 17.45 Plenarno predavanje

prof. dr. sc. **Andreas Niederberger** (Essen, Njemačka): *Migracije kao izazov za kozmopolitsku političku filozofiju?*

17.45 – 18.00 Rasprava

18.00 – 18.45 Panel rasprava

prof. dr. sc. **Zoran Kurelić** (Zagreb, Hrvatska): *Iliberalna obrana Zapada*

prof. dr. sc. **Andelko Milardović** (Zagreb, Hrvatska): *Metodologijski okviri istraživanja globalnih migracija: metodologijski nacionalizam i metodologijski kozmopolitizam*

18.45 – 19.00 Zatvaranje konferencije

19.00 Svečana večera za sudionike konferencije

Paralelna sesija (samo za studente Sveučilišta u Splitu)

9.30 – 11.30 radionica *Istraživanje migracija kroz Zajednicu filozofskog propitivanja (COPE)*

Moderatorice: dr. sc. **Andrea Bullivant** (Liverpool, Ujedinjeno Kraljevstvo) i **Elżbieta Kielak** (Varšava, Poljska)

12.30 – 13.30 radionica *Utočište kao praksa*

Moderatorica: dr. sc. **Carly Bagelman** (Liverpool, Ujedinjeno Kraljevstvo)

PROGRAMME

Programme

8.30-9.00 *Registration*

9.00-9.30 *Opening ceremony and welcoming speeches*

Presentation of the portal *Demos-migrant* (prof. Anđelko Milardović, Ph.D. and Luka Milardović)

I. Globalization of Migration and Global Migration

9.30-10.00 Plenary session – keynote lecture

Prof. **Arjun Appadurai**, Ph.D. (New York-Berlin): *The Paradox of Homeland in a World on the move*

10.00 – 10.15 questions / discussion

10.15 – 11.30 Panel discussion

Prof. **Ugo Vlaisavljević**, Ph.D. (Sarajevo, Bosnia and Herzegovina): *From xenophobia to teratophobia*

Prof. **Kristian Berg Harpviken**, Ph.D. (Lillehammer, Norway): *The Securitization of Migration; the Migration of (in-) security*

Prof. **Branka Likic Brboric**, Ph.D. (Linköping, Sweden): *Global and EU Migration Governance: Responses to the “Refugee Crisis” - East, West and Beyond*

11.30 - 11.45 coffee break

11.45 -12.00 Presentation of the EuropeAid project “Developing capacities together: European CSO-university networks for global learning on migration, security and sustainable development in an interdependent world” (InterCap) <https://www.developoptogether.eu/hr/about>

12.00 – 12.15 Prof. **Renata Relja**, Ph.D.; Assoc. Prof. **Marita Brčić Kuljiš**, Ph.D., **Anita Lunić**, **Toni Popović** (Split, Croatia): *The Impact of (Cultural) Identity Features on Attitudes Towards Migration - Results of a Survey among University of Split Students*

II. Migration, Asylum and Security issues in the European Union and South East Europe

12.15 - 12.45 Plenary session – keynote lecture

Prof. **Daniele Archibugi**, Ph.D. (Roma, Italy): *Refugees in the European Union: From Emergency Alarmism to Common Management*

12.45 – 13.00 Discussion

13.00 – 14.15 Panel discussion

Prof. **Maurizio Ambrosini**, Ph.D. (Milano, Italia): *The Urban Governance of Asylum: Policies of Exclusion and Efforts of inclusion in Italian Towns*

Prof. **Žan Štrabac**, Ph.D. (Trondheim, Norway): *Migration of Muslims into countries of the European Union. Security aspects of this migration in “old” and “new” EU countries*

Assist. prof. **Jadranka Polović**, Ph.D. (Split, Croatia): *Globalization of Migration and European Union as ‘Risk Society’: Migration as a Security Challenge in 21st Century*

14.15 – 15.15 Lunch

III. The Phenomenon of Anti-Immigrant Parties and Xenophobia in the EU in the 21st century

15.15 – 15.45 Plenary session – keynote lecture

Prof. **Hans-Georg Betz**, Ph.D. (Zurich, Switzerland): *Politics for Ordinary People? The Limited Impact of Radical Right-Wing Populist Parties on Policy in Western Europe*

15.45 – 16.00 Discussion

16.00 – 17.00 Panel discussion

Prof. **Žarko Paić**, Ph.D. (Zagreb, Croatia): *What does it mean to be an Alien?*

Assoc. Prof. **Roman Savenkov**, Ph.D. (Voronezh, Rusija): *Propositions of political parties of contemporary Poland on the issue of migration policy in the EU*

Assoc. Prof. **Marita Brčić Kuljiš**, Ph.D. (Split, Croatia): *Anti-immigrant parties and liberal democracy*

17.00 – 17.15 Coffee break

IV. The Impact of Migration Globalization on European Societies and States in the 21st century

17.15 – 17.45 Plenary session – keynote lecture

Prof. **Andreas Niederberger**, Ph.D. (Essen, Germany): *Is Migration a Challenge for Cosmopolitan Political Philosophy?*

17.45 - 18.00 Discussion

18.00 – 18.45 Panel discussion

Prof. **Zoran Kurelić** Ph.D. (Zagreb, Hrvatska): *Illiberal Defense of the West*

Prof. **Andelko Milardović**, Ph.D. (Zagreb, Croatia): *Methodological Framework of Research of Global Migration: Methodological Nationalism and Methodological Cosmopolitanism*

18.45 – 19.00 Closing Ceremony

19.00 Gala dinner for conference participants

Parallel session (closed for students of University of Split)

9.30 – 11.30 workshop *Migration Explored Through Communities of Philosophical Enquiry* (COPE)

Facilitators: **Andrea Bullivant**, Ph. D (Liverpool, United Kingdom), and **Elżbieta Kielak** (Warsaw, Poland)

12.30 – 13.30 workshop *Sanctuary as Praxis*

Facilitator: **Carly Bagelman**, Ph.D. (Liverpool, United Kingdom)

SAŽECI IZLAGANJA / PAPER ABSTRACTS

Maurizio Ambrosini

Sveučilište u Milanu, Italija

Gradsko upravljanje azilom: politike isključivanja i naponi uključivanja u talijanskim gradovima

Upravljanje imigracijom je u novijoj stručnoj literaturi predstavljeno kao višeslojni proces u kojem različiti akteri igraju ulogu (Scholten i sur., 2018). Posebno se ističe rastuća odlučnost i ujednačeni naponi kreatora politika da postignu veću kontrolu nad imigracijom. Kao posljedica toga, lokalne se institucije više uključuju u imigracijsku politiku, ne samo na tradicionalnom terenu pružanja usluga, već i na novijoj osnovi strože migracijske kontrole. U strahu od terorističkih napada, gradovi uspostavljaju granice i podižu zidove da bi spriječili naseljavanja neželjenih stranaca (Graham, 2010).

Ovaj razvoj uključuje kontradiktoran trend u kojem se lokalne europske politike često smatraju otvorenijima od nacionalnih, više orijentirane na pragmatičan prijem imigranata, također i na prijem u lokalne službe onih koji su, gledano s pravnog gledišta, u sumnjivom ili nereguliranom položaju. Lokalne politike isključivanja nisu zastupljene u akademskoj raspravi, dok se pozitivni aspekti lokalnih politika češće proučavaju (CLIP Network, 2010; Penninx et al., 2004; UNESCO, 2010). Sjeverna Italija, međutim, pruža mnogo materijala za istraživanje lokalnih politika isključivanja (Manconi i Resta, 2010; Mantovan i Ostanel, 2015; Semprebon, 2011).

Ovim izlaganju želim odrediti kako se lokalna politika isključivanja posljednjih godina preusmjerava na određenu kategoriju imigranata - tražitelja azila, predstavljajući ih kao opasne, tzv. nezaslužne molitelje socijalne skrbi. Ksenofobne političke snage opet su se mobilizirale protiv njihova prihvata, ali lokalne vlasti drukčije političke orijentacije izrazile su svoje protivljenje naseljavanju prihvatnih centara tražiteljima azila.

Ni ove politike nisu prošle bez kritika. S druge se strane, lokalni se akteri civilnog društva mobiliziraju za prihvata izbjeglica i imigranata, uključujući i one koji nemaju zakonit boravak.

Moj je drugi argument da se upravljanje imigracijom, posebno na lokalnoj razini, može definirati kao bojno polje u kojem sudjeluju akteri s različitim ekonomskim interesima, društvenim vezama,

moralnim vrijednostima i političkim uvjerenjima. Različiti interesi i vizije utječu na praktično upravljanje imigracijom i azilom. U ovom se okviru javlja složen „granični posao“ (Rumford 2006), koji uključuje ne samo nacionalne države i institucije EU, već i širok spektar ostalih aktera: međunarodne humanitarne agencije, nevladine i organizacije civilnog društva, javne uprave i lokalne vlasti, građane i lokalna društva.

Ograničit ću se na lokalnu razinu ovog dugotrajnog procesa s više razina i mnogo dionika, ističući podizanje političkih granica na općinskoj razini i činjenicu da je taj granični posao također mjesto djelovanja koje počinje s građanima: djelovanja koje čini zajednicu (Cinalli i Jacobson, 2017). Različite implikacije i značenja granica postaju posebno vidljivi kad pažnju usmjerimo na takozvanu “izbjegličku krizu” i odgovor na istu.

Ključne riječi: lokalne politike imigracije; isključenje; ksenofobija; civilno društvo; upravljanje imigracijom

Maurizio Ambrosini

University of Milan, Italy

**The urban governance of asylum:
policies of exclusion and efforts of inclusion in Italian towns**

The governance of immigration has been presented in recent literature as a multilevel process, where different actors play a role (Scholten et Al., 2018). In particular, scholarship has observed a growing determination and coherence of efforts by policymakers to achieve more control over immigration. As a consequence, also local institutions are more involved in immigration policies, not only on the more traditional ground of provision of services but also in the more recent and harsher ground of migration control. Fearing in particular terrorist attacks, cities are rising borders and walls against the settlement of unwanted aliens (Graham, 2010).

This development encompasses a contradiction with a trend in which local policies in Europe have been often considered more open than national policies, more oriented towards a pragmatic reception of immigrants and to the admission to local services also of immigrants in dubious or irregular positions from a legal point of view. Local policies of exclusion have not found much space in the academic debate, while positive aspects of local policies have been more often studied (CLIP Network, 2010; Penninx et Al., 2004; UNESCO, 2010). Northern Italy, however, has supplied many materials to research on local policies of exclusion (Manconi and Resta, 2010; Mantovan and Ostanel, 2015; Semprebon, 2011).

I would like to grasp in this presentation how local policies of exclusion have been redirected in recent years towards a particular category of immigrants, namely asylum seekers, representing them as dangerous, undeserving and welfare scroungers. Xenophobic political forces have repeatedly mobilized against the reception of asylum seekers, but also local authorities with a different political orientation voiced their opposition against the settlement of reception centers for asylum seekers.

But these policies do not remain unchallenged. On the other side, local actors from the civil society mobilize in favour of the reception of refugees and immigrants, including those who are not entitled to a legal residence status.

My second argument, consequently, is that the governance of immigration, especially at the local level, can be defined as a battleground, in which different actors take part, according with various economic interests, social bonds, moral values, and political beliefs. The practical governance of immigration and asylum is influenced by these different interests and visions.

In this framework, a complex “borderwork” (Rumford 2006) occurs, involving not only national States and EU institutions but also a wide range of other actors: international humanitarian agencies; NGOs and civil society organizations; public administrations and local authorities; and private citizens and local societies.

I will focus on the local level of this multilevel and multistakeholder process, highlighting both the construction of political borders at the municipal level and the fact that borderwork is also a site of bottom-up citizenship practices: a locus of engagement that constitutes communities (Cinalli and Jacobson, 2017). The different implications and meanings of borders become particularly evident when focusing on the so-called “refugee crisis” and the relative response.

Keywords: local policies of immigration; exclusion; xenophobia; civil society; immigration governance

Arjun Appadurai

Sveučilište u New Yorku/Berlin

Paradoks domovine u svijetu u pokretu

Ideja domovine oživljava u europskim društvima poput Njemačke, gdje je izraz “*Heimat*”, koji je nekad voljela njemačka desnica, sada ušao u uobičajeni politički diskurs. U tom smislu, ideja domovine pripada pojmovima tla, nacionalnosti i rase koji nisu tako otvoreni neregistriranim migrantima i izbjeglicama. U isto vrijeme, same izbjeglice imaju drukčije ideje doma ili domovine te pokušavaju izgraditi živote u novom društvu. Migranti trebaju izgraditi novi dom, izvan njihove domovine, a neki njihovi domaćini također imaju ideju domovine koja ne uključuje migrante. Kako možemo pomiriti ova višestruka značenja domovine u kontekstu svijeta u pokretu?

Arjun Appadurai

New York University/Berlin

The Paradox of Homeland in a World On the Move

The idea of homeland is enjoying a revival in European societies like Germany, where the term “*Heimat*”, once beloved of the German Right, has now entered the mainstream political discourse. In this sense, the idea of the homeland belongs to other ideas of soil, ethnicity, and race which are not hospitable to undocumented migrants and refugees. At the same time, a different idea of home or homeland is important for the migrants and refugees themselves, as they struggle to make new lives for themselves in a new society. For migrants, they need to build a new home, but this home is not in their homeland and some of their hosts also have an idea of homeland which is hostile to them. How can we negotiate these multiple meanings of homeland in the context of a world on the move?

Daniele Archibugi

*IRPPS-Talijansko nacionalno istraživačko vijeće, Italija
Sveučilište u Londonu, Birkbeck College, Velika Britanija*

Izbjeglice u Europskoj uniji: Od uzbune do zajedničkog upravljanja¹

Priliv izbjeglica otuđio je europsku političku raspravu pojačavajući nacionalističke snage u gotovo svim državama.

Cilj ovog rada je pokazati da stvarni broj zahtjeva za azilom ne ukazuje na potrebu za raspravama o "izbjegličkoj krizi". Međutim, postojeće institucije i procedure Europske unije nisu sposobne uspješno se nositi s prilivom izbjeglica i zahtjevima za azilom.

Europska vanjska politika je mogla pomoći u sprečavanju priljeva izbjeglica iz područja koja su bila pod utjecajem rata kao što su Afganistan, Irak, Eritreja, Libija i Sirija.

Jednom kada se problem pojavio, odluke i procedure utemeljene na Dublinskoj konvenciji su se pokazale neadekvatnim i rad nudi nekoliko radikalnih prijedloga politika upravljanja migracijama i azilom u EU.

---

¹ Ko-autori: Marco Cellini i Mattia Vitiello (IRPPS-Talijansko nacionalno istraživačko vijeće, Italija)

Daniele Archibugi

IRPPS-Italian National Research Council, Italy

University of London, Birkbeck College, UK

**Refugees in the European Union:
From Emergency Alarmism to Common Management²**

The refugee's flows have alighted the European political debate boosting nationalistic forces in almost all countries. The aim of this paper is to show that the actual number of asylum seekers does not really allow to talk about a "refugee crises". It argues, however, that the current European Union institutions and procedures are highly insufficient to manage successfully refugee's inflows and asylum requests. A European foreign policy could have helped to prevent refugees' inflows from war-thorn areas such as Afghanistan, Iraq, Eritrea, Libya and Syria. Once the problem is there, the procedures centred on the Dublin Convention are inadequate and the paper provides a few radical suggestions that are made for an EU-centred refugees and asylum seekers management and policy.

---

² Co-authors: Marco Cellini and Mattia Vitiello (IRPPS-Italian National Research Council, Italy)

Kristian Berg Harpviken

Mirovni institut u Oslu (PRIO), Norveška

Osiguravanje migracija; Migracije (ne)sigurnosti

Nesigurnost uzrokuje migracije, same migracije mogu izazvati sukobe, a upravljanje migracijom je vrlo sporno. Kao prvo, migracija gotovo uvijek proizlazi iz većeg broja uzroka i uključuje elemente prisile i djelovanja. Kako tradicionalni uzroci migracija poprimaju nove oblike, a novi se uzroci – poput klimatskih promjena ili organiziranog kriminala – kombiniraju sa starima, postavlja se pitanje kako to utječe na ukupnu migracijsku dinamiku? Drugo, sama migracija može doprinijeti nesigurnosti jer migranti politički ili vojno djeluju tamo odakle dolaze, sudjeluju u sukobima ili nenamjerno pogoršavaju lokalne čimbenika nesigurnosti tamo gdje idu. Potpuno novi izvori nesigurnosti, u kombinaciji s geopolitičkim pretresima koji stvaraju dugotrajne sukobe – često u državama koje su ili izrazito krhke ili duboko represivne – daju naslutiti da će društvena i politička mobilizacija u migrantskim sredinama poprimiti nove oblike. Treće, vidimo da migracija i upravljanje istom postaje odlučujuće pitanje za političku mobilizaciju širom svijeta, dok podrška odgovorima međunarodnih institucija opada. Kako će nova migracijska dinamika utjecati na produbljivanje političkog rascjepa i na snagu antimigracijskih pokreta te kako će sve to utjecati na samu migraciju? Uzimajući ova tri velika pitanja kao polazište, ovaj rad ističe obnovljenu potrebu ispitivanja složenog odnosa migracije i sigurnosti, s teoretskim, metodološkim i političkim implikacijama.

Ključne riječi: migracije; izbjeglice; sigurnost; osiguravanje; građanski rat

Kristian Berg Harpviken

The Peace Research Institute Oslo (PRIO), Norway

The Securitization of Migration; the Migration of (in-) security

Insecurity breeds migration, migration may itself stir conflict, and the management of migration is highly contentious. Firstly, migration almost always results from multiple causes, and include elements of both compellence and agency. As traditional causes of migration take on new forms, and new causes – such as climate change or organized crime – enter the mix, the question is how this impacts migratory dynamics overall? Secondly, migration itself may feed into insecurities, with migrants politically, or even militarily, active in their place of origin, or as actors in conflicts at their destinations, or by inadvertently exacerbating local factors of insecurity. Again, entirely new sources of insecurity, combined with geopolitical upheavals that seem to produce complex protracted conflicts – often in states that are either extremely fragile or deeply repressive – informs the expectation that social and political mobilization in migrant settings will take new forms. Thirdly, we see that migration, and the management thereof, is becoming a defining issue for political mobilization worldwide, while support for international institutional responses dwindling. How will the deepening political cleavage over migration – and the strength of migration-skeptical movements – be affected by new migratory dynamics, and how will it in itself impact upon it? Taking these three broad questions as a point of departure, this paper defines a renewed agenda for examining the complex relationship between migration and security(-ization), with implications theoretically, methodologically, and for policy.

Keywords: Migration; Refugees; Security; Securitization; Civil War

Hans-Georg Betz

Sveučilište u Zurichu, Švicarska

Politika za obične ljude? Ograničeni utjecaj radikalnih desničarskih populističkih stranaka na politiku zapadne Europe

Radikalne desničarske populističke stranke u naprednim liberalnim demokracijama predstavljaju se kao glasovi i branitelji običnih ljudi, kao zagovornici zaboravljenih, omalovažavanih stanovnika “nebitnih mjesta”. Ta se strategija pokazala vrlo uspješnom – na štetu ljevičarskih stranaka, koje su izgubile velik dio glasačkog tijela zbog radikalne populističke desnice. Ali što su ove stranke učinile za obične ljude dok su bile na vlasti? Obični ljudi se brinu o svojim poslovima, kojima prijete brze tehnološke inovacije; o sve većoj društvenoj nejednakosti, koju prati prijetnja gubitka društvenog statusa; o rastućoj fragmentaciji i polarizaciji društva, sve manjem osjećaju solidarnosti; i na kraju, o budućnosti njihove djece, prve poslijeratne generacije koja će vjerojatno proći lošije od svojih roditelja.

Radikalne desničarske populističke stranke vole se nostalgичno sjećati zlatnog razdoblja ekonomskog rasta, pune zaposlenosti i rastućeg bogatstva nakon završetka Drugog svjetskog rata (ili francuskih “slavnih tridesetih”). Ne spominju, međutim, činjenicu da je to bilo i razdoblje visokih poreznih stopa, znatne finansijske regulacije i, što je najvažnije, jake države koja je djelovala kao protuteža tržištu. Sve ove mjere predstavljaju prokletstvo temeljnom svjetonazoru radikalnog desničarskog populizma. Zapravo, kad je riječ o društveno-ekonomskim pitanjima, situacija je jasna: većinu radikalnih desničarskih populističkih stranaka, posebno kad su na vlasti, više brine promicanje materijalnih interesa bogatih i vrlo bogatih, nego napredovanje socijalne pravde koja će koristiti običnim ljudima koji čine velik dio njihovih glasača.

Ipak, obični ljudi nastavljaju glasati za njih. Anegdote novinarskih izvještaja o susretima s biračima koji priznaju da su glasali za te stranke pružaju jasnu sliku njihovih motiva: ogorčenost i ljubomora potaknuti dojmom da političke elite više brinu o dobrobiti migranata i njihovih manjina nego domicilnog stanovništva, da prvi “dobiju sve”, a drugi “ništa”. Radikalna populistička desnica ovdje je politički najučinkovitija, u umirivanju osjećaja običnih ljudi. U posljednjih

nekoliko godina, sve više vlada, kao odgovor na pritisak radikalne desnice, uvodi niz mjera namijenjenih ograničavanju pristupa migranata i izbjeglica socijalnoj skrbi, koje idu tako daleko da ih prisiljavaju da predaju svu gotovinu koju imaju po dolasku i tako plate trošak koji će prouzrokovati. Radikalni desničarski populistički vođe, poput bivšeg austrijskog vicekancelara H-C. Strachea, izjavili su da su ove mjere osmišljene da odvrate potencijalne tražitelje azila od podnošenja zahtjeva u njihovoj zemlji.

Nijedna od ovih mjera ne ublažava stvarne brige i probleme običnih ljudi. To sugerira da ove stranke ne brinu o njima. Dok god obični glasači odbijaju uzeti ove stranke za riječ (što se tiče socijalnih pitanja), oni će ih i dalje smatrati budalama.

Hans-Georg Betz

University of Zurich, Switzerland

Politics for Ordinary People? The Limited Impact of Radical Right-Wing Populist Parties on Policy in Western Europe

Radical right-wing populist parties in advanced liberal democracies market themselves as the voices and defenders of ordinary people, as the advocates of the forgotten, of the disparaged denizens of “the places that don’t matter.” This strategy has proved highly successful – to the detriment of established left-wing parties, which have lost a considerable part of their traditional constituency to the radical populist right. But what have these parties, particularly when in a position of sharing governmental power, done for ordinary people? Ordinary people are concerned about their jobs, threatened by rapid technological innovation; ever-growing social inequality and with it, the threatened loss of social status, growing social fragmentation and polarization, and a declining sense of solidarity; and, finally the future of their children, the first postwar generation likely to fare less well than their parents.

Radical right-wing populist parties like to wax nostalgically about the golden period of economic growth, full employment, and rising affluence following the end of WWII (what the French refer to as *les trente glorieuses*). What they fail to mention, however, is the fact that this was also a period of high marginal taxes, substantial financial regulations and, perhaps most importantly, a strong state that acted as a counterbalance to the market. All of these measures are anathema to the fundamental worldview of radical right-wing populism. In fact, when it comes to socioeconomic questions, the record is quite clear: The majority of radical right-wing populist parties, particularly when in power, are more concerned about promoting the material interests of the rich and super-rich than advancing social justice, thus benefiting ordinary people who make up a significant part of their constituency.

Yet ordinary people have voted and continue to vote for them. Anecdotal accounts by journalists venturing out to meet voters who admit having voted for these parties provide a clear-cut take on what motives them: Resentment and social envy fueled by the impression that political elites care more about the wellbeing of migrants and migrant minorities than the “native-born,” that the former “get everything” and the latter, “nothing.” It is here that the radical populist right is

politically most effective, soothing the emotional state of ordinary people. In recent years, a growing number of governments, in response to radical right-wing populist pressure, have introduced a range of measures designed to limit migrants' and refugees' access to social benefits, going so far as to force refugees to hand over cash upon arrival to pay for the costs incurred by them. Radical right-wing populist leaders, such as the former Austrian vice-chancellor H-C Strache, have gone on record that these measures were meant to deter potential asylum seekers to think about applying for asylum in their country.

None of these measures alleviate the real concerns and worries of ordinary people. This suggests that these parties could care less about them. As long as ordinary voters refuse to take these parties at their word (concerning the social question) they will continue to take them for fools.

Marita Brčić Kuljiš

Sveučilište u Splitu, Hrvatska

Antiimigrantske stranke i liberalna demokracija

Iako antiimigrantske stranke nisu novi društveni fenomen (postojale su i između dva svjetska rata) u novije vrijeme sve više zauzimaju javni odnosno politički prostor.

Temeljno obilježje koje neku stranku definira kao antiimigrantsku je protivljenje imigracijama. Antiimigrantske stranke, osim što se protive ilegalnim imigracijama, zahtijevaju i rigoroznije kriterije kod legalnih imigracija ili potpunu zabranu imigracija. Razlozi protivljenja imigracijama mogu biti različiti, a mi ćemo ovdje navesti četiri razloga koji se najčešće pojavljuju u antiimigrantskom diskursu (Rydgren 2008, 739):

- 1) ugrožavanje etničkog odnosno nacionalnog identiteta,
- 2) povećana stopa kriminaliteta kod pripadnika imigrantskih skupina (silovanja, strah od terorizma),
- 3) nezaposlenost (bilo da povećavaju stopu nezaposlenosti ili snižavaju cijenu rada) te
- 4) imigranti iskorištavaju (europsku) državu blagostanja.

Obzirom na navedene razloge, u ovom radu ćemo u odnos staviti načela koja zastupaju antiimigrantske stranke i načela na kojima je izgrađena liberalna demokracija.

Ključne riječi: antiimigrantske stranke, imigracije, liberalna demokracija, liberalno demokratska načela, legalne imigracije, ilegalne imigracije

Marita Brčić Kuljiš

University of Split, Croatia

Anti-immigrant parties and liberal democracy

Although anti-immigrant parties are not a new social phenomenon (they existed also between the two world wars), recently they have increasingly occupied public and political space.

A fundamental characteristic that defines a party as anti-immigrant is its opposition to immigration. In addition to opposing illegal immigration, anti-immigrant parties also demand more rigorous criteria for legal immigration or a complete ban on immigration. The reasons for opposing immigration may be different, and here we will list four reasons that most commonly occur in anti-immigrant discourse (Rydgren 2008, 739):

- 1) threat to ethnonational identity,
- 2) increased criminality rates among members of immigrant groups (rape, fear of terrorism),
- 3) unemployment (either in the sense of increasing the unemployment rate or in the sense of reducing the cost of labour) and
- 4) immigrants as abusers of the generosity of (European) welfare states.

In this paper, we will compare the principles advocated by anti-immigrant parties and the principles on which liberal democracy has been built to see if there is a level of confrontation between them.

Keywords: anti-immigrant parties, migration, liberal democracy, liberal democratic principles, legal immigration, illegal immigration

Zoran Kurelić

Sveučilište u Zagrebu

Iliberalna obrana Zapad

U ovom radu, profesor Kurelić raspravlja o problem antiliberalizma unutar EU, posebno pojam iliberalne demokracije. Fareed Zakaria u svom poznatom eseju napisanom 1997. (Uspon iliberalne demokracije) predstavlja osvit mnogobrojnih režima koji su demokratski ali ne i konstitucionalno liberalni.

Zakaria nabraja brojne iliberalne države, poput Filipina, Argentine, Sierra Leonea, Kazahstana i drugih. 1997. nije mogao predvidjeti da će iliberalizam postati politička snaga u proširenoj EU.

Tzv., trijumf Zapada u kojem se demokracija identificira s liberalnom demokracijom, završava s paradoksalnom situacijom u kojoj države za koje se smatralo da će se liberalizirati kako bi postale članice EU, otvoreno odbijaju liberalizam kao zastarjelu tradiciju. Najvažniji dokument u nastanku novog, post-socijalnog iliberalizma je poznati Orbanov govor iz 2014. godine.

Profesor Kurelić predstavlja iliberalizam u EU kao svjestan pokušaj odbijanja fundamentalnih principa liberalne tradicije u pokušaju stvaranja antiliberalne demokracije unutar političkog okvira Unije. Unutar tog konteksta, migrantska kriza se shvaća kao povijesna borba za kulturni opstanak Zapada shvaćeno na novi, konzervativni antiliberalni način.

Zoran Kurelić

University of Zagreb, Croatia

Illiberal Defense of the West

In this paper, Kurelić discusses the problem of anti-liberalism within the EU, especially the concept of illiberal democracy. In his well-known essay written in 1997 (*The Rise of Illiberal Democracy*) Fareed Zakaria presented the rise of numerous regimes that are democratic but not constitutionally liberal.

Zakaria identified several illiberal countries like the Philippines, Argentina, Sierra Leone, Kazakhstan, and others. In 1997 he could not predict that illiberalism will become a political force in the enlarged EU.

So the so-called triumph of the West in which democracy was identified with liberal democracy ended up with a paradoxical situation in which the countries which were supposed to liberalise to become members of the EU now openly reject liberalism as an obsolete tradition. The most important document in the birth of new, post-socialist illiberalism is the famous Orban's speech from 2014.

Kurelić presents illiberalism in the EU as a conscious attempt to reject the fundamental principles of the liberal tradition in an attempt to create an anti-liberal democracy within the political framework of the Union. Within this context, the migration crisis is understood as a historical fight for the cultural survival of the West understood in a new conservative anti-liberal way.

Branka Likić Brborić

Sveučilište Linköping, Švedska

Globalno i EU rukovođenje migracijama: Odgovori na „izbjegličku krizu” - Istok, Zapad i šire

U 2015. godini više od milijun izbjeglica i migranata krenulo je Balkanskom rutom do EU, izazivajući takozvanu „izbjegličku krizu“. U Mađarskoj ih je dočekaao ksenofobični politički diskurs, bodljikava žica i Orbanova kampanja zaštite.

Njemačka, Austrija i Švedska su zagovarale humanitarni pristup, koji je bio u skladu s diskursom dobrodošlice na načelima solidarnosti i gostoprimstva. Bilo je potrebno samo nekoliko mjeseci i napad u Kelnu da se izazove anti-islamsko i ksenofobično raspoloženje, također podržano prigovorima iz pozicije feminističkog i kulturalnog diskursa.

U međuvremenu, svjedočimo i jačanju potpore desnim anti-imigrantskim stranakama u "starim" zemaljama članica EU, uključujući Švedsku, Njemačku i Austriju, a što se očituje u restriktivnijem pristupu migracijama i kod *mainstream* političkih stranaka.

Dok „izbjeglička kriza“ još uvijek traje, države članice EU se još nisu složile o podjeli odgovornosti za sigurnost izbjeglica, pozivajući se na protivljenje Mađarske, Poljske i drugih zemalja Višegradske skupine EU shemama za preseljenje. Ipak, rukovođenje migracijama na globalnoj i EU razini snažno je usmjereno na upravljanje migracijama i sekuritizaciju migracija, pri čemu se podrivaju ljudska prava.

Moje izlaganje je usmjereno na postojeću dinamiku iza početno različitih reakcija na „izbjegličku krizu“ između „starih“ i „novih“ država članica EU i njihove daljnje orijentacije prema rastućoj ksenofobiji, desnom populizmu, odvrćajućoj migracijskoj politici, (o)graničenju i sekuritizaciji. Glavni argument je da se stavovi koji predstavljaju migrante kao prijetnju nacionalnom identitetu, sigurnosti i državi blagostanja, koriste samo za legitimizaciju i jačanje krizne neoliberalne transformacije u EU i šire. U kontekstu „stalne štednje“, marketizacija, financijalizacija i slabljenje države blagostanja, potkopavaju građanska socijalna, radna i ljudska prava.

Izlaganje je sadržajno podijeljeno u tri dijela. U prvom dijelu ću predstaviti interdisciplinarni društveni transformativni pristup globalnim migracijama, uzrocima i raznolikim utjecajima na politike ekonomske nejednakosti.

Drugo, na osnovu kontradiktornih globalnih i EU migracijskih politika, utvrđen je nesrazmjer između političkih ciljeva i političkih rezultata, a što osnažuje anti-demokratske i anti-imigrantske odgovore, ali u pitanje dovodi i EU projekt općenito.

Treće, na nacionalnoj razini, predstaviti ću odgovor Švedske na „izbjegličku krizu“, uključujući i porast radikalne anti-imigrantske desne stranke Švedski demokrati (SD) i prelazak na migracijsku politiku odvrćanja i restriktivniju integracijsku podršku.

U završnoj raspravi problem „izbjegličke krize“ i njezino rješenje redefinišu se u smislu žurnosti rješavanja problema demokratske krize i anti-demokratskih izazova na nacionalnoj, EU i globalnoj razini. Nedavna istraživanja tvrde da je najbolja „demokratska samoobrana“ u adresiranju društvenih nejednakosti. U tom smislu, EU je potreban institucionalni rebalans u smislu alternative koja promiče europske solidarnosti, socijalnu zaštitu, „pristojan rad“ i režim mobilnosti / migracije utemeljen na pravu.

Ključne riječi: globalno i EU rukovođenje migracijama, „izbjeglička kriza“, anti-imigrantske stranke, odvrćajuća migracijska politika, socijalne nejednakosti, migracijski režim temeljen na pravima

Branka Likic Brboric

Linköping University, Sweden

Global and EU Migration Governance: Responses to the “Refugee Crisis” - East, West and Beyond

In 2015 more than a million refugees and migrants took the Balkan Route to reach the EU, prompting the so-called “refugee crisis”. In Hungary, they were met by xenophobic political discourse, barb wires and Orban’s campaign of securitization. Germany, Austria and Sweden championed a humanitarian approach, couched in a welcoming discourse of solidarity and hospitality. It took only a couple of months and Cologne attacks to trigger a shift to anti-Islamic and xenophobic popular sentiment, also justified with appeals to feminist and cultural discourses. In the meantime, we have also seen increased electoral support for right-wing anti-immigrant parties across “old” EU member states, including Sweden, Germany and Austria, reflected in mainstream parties’ restrictive migration approach. While the “refugee crisis” is still unfolding, EU member states have not yet agreed on sharing the responsibility for human security of the refugees, pointing to Hungary, Poland and other Visegrad countries’ opposition to EU relocation schemes. Nevertheless, both global and EU level migration governance have been firmly directed towards migration management and securitization of migration, undermining human rights.

My talk addresses the dynamics behind initially diverging responses to the “refugee crisis” between “old” and “new” EU member states and their subsequent streamlining towards rising xenophobia, right-wing populism, deterrent migration policy, bordering and securitization. The main argument pursued is that these responses constituting migrants as a threat to a national identity, security and welfare state, have only been used to legitimize and reinforce the crisis-driven neoliberal transformations across the EU and beyond. In the context of “permanent austerity”, the marketization, financialization and retrenchment of the welfare state(s) endure, undermining social citizenship, labor and human rights.

The talk is divided into three substantive parts. In the first part, I present an interdisciplinary social transformation approach to globalized migration, its causes and variegated impacts on connective political economies of inequality. Secondly, against the background of the contradictory global and EU migration policy making, multiple gaps between policy goals and outcomes are identified,

engendering anti-democratic and anti-immigrant responses as well as challenging EU project in general. Third, on the national level, the case of Swedish political responses to “the refugee crisis” is presented, including the rise of the radical anti-immigrant right-wing party Swedish Democrats (SD) and the shift to deterrence migration policy and restrictive integration support. In the final discussion the problem of the “refugee crisis” and its solution are redefined in terms of an urgency to address the problem of democratic crisis and anti-democratic challenges on national, EU and global level. Recent research claims that the best “democratic self-defense” is in addressing social inequalities. To that end, the EU needs an institutional rebalancing in terms of an alternative that promotes European solidarities, social protection, “decent work” and a right-based mobility/migration regime.

Keywords: Global and EU migration governance, “refugee crisis”, anti-immigrant parties, deterrent migration policy, social inequalities, rights-based migration regime

Andelko Milardović

Institut za migracije i etničke studije, Hrvatska

Metodološki okviri istraživanja globalnih migracija: metodološki nacionalizam i kozmopolitizam

Svijet u kojem živimo je svijet u promjeni. Promjene su determinirane snažnim utjecajem znanosti i tehnologije u transformaciji društava i svijeta u cjelini. Znanost i tehnologija uvelike su utjecali na promjenu društvene paradigme i forme društava. Današnje kulture društva rezultat su druge moderne, koja je proizvod i nastavak modernizacije svijeta, sa svim svojim dobrim stranama i rizicima. Ovodobna globalizacija dijete je druge moderne. Svijet nije samo u promjeni, već je i u pokretu (migraciji). Doba prve moderne, kao rezultat prve modernizacije, društvene je znanosti stavilo u poziciju promatranja i istraživanja društvenih i političkih fenomena u okvirima nacije-države i njezinih granica. Prvi analitički okvir je nacija-država, dok je drugi analitički okvir globalno društvo u vremenu globalizacije. Kao rezultat dvostrukog analitičkog okvira, formirale su se dvije sociologijske metodologije: *metodološki nacionalizam* i *metodološki kozmopolitizam*. Ovdje pokušavamo utemeljiti “treći metodološki put” u odnosu na metodološki nacionalizam i metodološki kozmopolitizam, tzv. metodologiju istodobne različitosti.

U pravilu se konfrontiraju metodološki nacionalizam i normativno idealistički metodološki kozmopolitizam na tragu sukoba ideologija: konzervativizam/nacionalizam i liberalizam/neoliberalizam. Metodologiju istodobne različitosti definiramo kao pokušaj konstrukcije metodologije lišene ideologijskih konotacija, koje nose metodološki nacionalizam i metodološki kozmopolitizam. Ključni pojam ove metodologije je istodobna različitost kao pojam koji, u metodološkom smislu, u cijelosti pokriva projektni prijedlog.

Istodobnu različitost ćemo opisati procesno kao globalizaciju odnosno denacionalizaciju i njezinu reakciju - renacionalizaciju, u vidu otvorenih konfliktnih linija obrane toposa nacije-države ili *crnog protekcionizma* oko globalnih migracija ili globalizacije migracija, na tragu “rađanja” antiimigracijskih stranaka i rastuće ksenofobije.

Iz ovog kratkog opisa moguće je iščitati značenje temeljnog pojma metodologija i istodobne različitosti, koja objektivnosti radi, u istraživanju globalizacije migracija, antiimigrantskih

stranaka i ksenofobije, mora imati u vidu različite procese koji se odvijaju istodobno: modernizacija-protumodernizacija, globalizacija-antiglobalizacija, multikulturalizam-antimultukulturalizam, liberalizam-konzervativizam.

Andelko Milardović

The Institute for Migration and Ethnic Studies, Croatia

Methodological Framework of Research of Global Migration: Methodological Nationalism and Methodological Cosmopolitanism

Science and technology have greatly influenced the changing social paradigms and forms of societies. Globalisation and the cultures of today are a result of the second modernity, which is a product and continuation of the modernisation of the world, with all of its benefits and risks. The world is not only changing, but it is also on the move (migration). The era of the first modernity, as a result of the first modernisation, had positioned the social sciences to observe and research the social and political phenomena within the framework of the nation-state and its borders. The first analytical framework is the nation-state, while the second analytical framework is the global society in a time of globalisation. As a result of the double analytical framework, two sociological methodologies have formed: *methodological nationalism* and *methodological cosmopolitanism*. Here we are trying to establish a "third methodological path", in relation to *methodological nationalism* and *methodological cosmopolitanism* so-called *methodology of simultaneous differentiability* as a separate methodological position combined with the two previous dominant methodological frameworks.

Methodological nationalism and the normatively idealist *methodological cosmopolitanism* mostly clash at the level of ideologies: conservatism/nationalism and liberalism/neoliberalism. We define the *methodology of simultaneous differentiability* as an attempt to construct a methodology deprived of ideological connotations that are present with methodological nationalism and methodological cosmopolitanism. The key term in the methodology is simultaneous differentiability, as a term which covers the entire project proposal in a methodological sense. We can describe *simultaneous differentiability* as a process of globalisation and denationalisation and its reaction - renationalisation, taking into account the lines of conflict in defending the nation-state or black protectionism regarding global migration or the globalisation of migration.

The methodology of simultaneous differentiability deals with areas of the tension of the first and second modernity in terms of modernisation and counter-modernisation, conflict of the ideologies of liberalism/neoliberalism, conservatism and nationalism.

Tariq Modood

Sveučilište u Bristolu, UK

Multikulturalni nacionalizam?

Ono što se danas opisuje kao neonacionalizam ili nacionalistički populizam, nedvojbeno izgleda kao stari nacionalizam. Kao istinski novi, razvija se identitetski nacionalizam centralne ljevice, ponekad nazivan “liberalnim nacionalizmom” ili “progresivnim patriotizmom”. Kao svoj doprinos navedenom, nudim “multikulturalni nacionalizam”. Smatram da je multikulturalizam način integracije koji ne naglašava samo središnji identitet manjinskih skupina, nego tvrdi da je integracija nepotpuna bez redefinicije nacionalnog identiteta kako bi svi imali osjećaj pripadanja. Odnosno, multikulturalni pristupi nacionalnoj pripadnosti ima neke poveznice s liberalnim nacionalizmom i većinskim interkulturalizmom. On sadržava ne samo individualna prava nego prilagođava manje obilježjima prihvatljivog nacionalizma.

Ipak, važno je naglasiti, da je multikulturalni nacionalizam, za razliku od kozmopolitizma, nacionalno usmjeren i nije protiv kontrole imigracije (pod određenim uvjetima). Zbog ovih razloga, multikulturalni nacionalizam objedinjuje brige onih koji simpatiziraju većinski nacionalizam i onih koji su za raznolikost i prihvata manjina, na način na koji to liberalni nacionalizam (s naglaskom na nacionalnu pripadnost i većinsku demokraciju) ili kozmopolitizam (s odbacivanjem nacionalne pripadnosti i zagovaranjem otvorenih granica) ne mogu. Stoga multikulturalni nacionalizam predstavlja političku ideju i tendenciju koja nudi alternativu monokulturnom nacionalizmu.

Ključne riječi: multikulturalizam, integracija, liberalni nacionalizam, kozmopolitizam, interkulturalizam

Tariq Modood

University of Bristol, UK

A Multicultural Nationalism?

What is often described today as neo-nationalism or nationalist-populism today arguably looks like the old nationalism. What is emerging as genuinely new are the identity-based nationalisms of the centre-left, sometimes called 'liberal nationalism' or 'progressive patriotism'. I offer my contribution to the latter, which may be called 'multicultural nationalism'. I argue that multiculturalism is a model of integration that does not just emphasise the centrality of minority group identities but argues that integration is incomplete without re-making national identity so that all can have a sense of belonging to it. In this respect, multiculturalist approaches to national belonging have some relation to liberal nationalism and a majoritarian interculturalism. It makes not just individual rights but minority accommodation a feature of acceptable nationalism. Importantly, however, unlike cosmopolitanism, it is national-focused and is not against immigration controls (subject to certain conditions). For these reasons, multicultural nationalism unites the concerns of some of those currently sympathetic to majoritarian nationalism and those who are pro-diversity and minority accommodationist in the way that liberal nationalism (with its emphasis on individualism and majoritarianism) or cosmopolitanism (with its disavowal of national belonging and championing of open borders) does not. It, therefore, represents the political idea and tendency most likely to offer a feasible alternative rallying point to monocultural nationalism.

Keywords: Multiculturalism, Integration, Liberal Nationalism, Cosmopolitanism, Interculturalism

Andreas Niederberger

Sveučilište Duisburg-Essen, Njemačka

Migracije kao izazov kozmopolitskoj političkoj filozofiji?

U prethodna tri desetljeća, kozmopolitska teorija razvila je važne nove spoznaje o ljudskim pravima, globalnoj pravdi i transnacionalnoj demokraciji. Ali, iako su ovi pristupi razmatrali zahtjeve migranata u određenom pogledu, migracija kao takva za njih nije bila ključno pitanje. Nedavno je kozmopolitizam optužen da je diskurs elita, koji pogrešno shvaća vezu pojedinih zajednica ili čak nacija i morala ili prava. Ove kritike tvrde da su se kozmopolitski pristupi previše fokusirali na stranu „zahtjeva“ pojedinih migranata i premalo na stranu „obveza“ institucija i građana društava koji ih primaju u velikim brojevima. Neki kozmopoliti poput Thomasa Poggea pridružili su se ovoj kritici i ukazali na neusklađenost cilja globalnog sustava temeljnih domaćih pravednih struktura i migracije kao gubitka lokalnih resursa i kompetencija.

Ovaj će rad raspraviti neke od ovih prigovora kozmopolitskoj teoriji ili stavovima koji podržavaju migraciju ili čak pravo na slobodu kretanja preko granica. Preispituju se normativni temelji kozmopolitizma i zalaže se za razlikovanje pojedinačnih i masovnih migracija kao pitanja njihovog izvora i pitanja njihove primjene. To vodi boljem metodološkom i normativnom razumijevanju kozmopolitizma i prava migranata.

Ključne riječi: kozmopolitizam, pravo na migraciju, razlozi migracije, nacionalizam, odljev mozgova

Andreas Niederberger

University of Duisburg-Essen, Germany

Is Migration a Challenge for Cosmopolitan Political Philosophy?

During the last three decades, cosmopolitan theory has developed important new insights on human rights, global justice, and transnational democracy. But even though these approaches have considered claims of migrants in certain respects, migration as such has not been a key issue for them. Recently, cosmopolitanism has been accused of being an elite-discourse, which misunderstands the link between particular communities or even nations and morality or rights. These criticisms argue that cosmopolitan approaches have focused too much on the “claim-side” of individual migrants and too little on the “obligation-side” of institutions and the citizens of societies receiving migrants in bigger numbers. Some cosmopolitans like Thomas Pogge have joined this criticism and pointed to the mismatch between the goal of a global system of domestic just basic structures and migration as the loss of locally important resources and competences.

This talk will discuss some of these objections to cosmopolitan theory or to positions in this field, which support migration or even a right to freedom of movement across borders. It reconsiders the normative foundations of cosmopolitanism and argues for differentiation between individual and mass migration as an issue for the foundations and as an issue for their application. This leads to a better methodological and normative understanding of cosmopolitanism and of the rights of migrants.

Keywords: Cosmopolitanism, right to migration, reasons for migration, nationalism, brain drain

Jadranka Polović

Sveučilište Libertas, Hrvatska

Globalizacija migracija i Europska unija kao 'društvo rizika': migracija kao sigurnosni izazov u 21. stoljeću

U okolnostima posthladnoratovskih geopolitičkih odnosa oblikovanih višedimenzionalnim procesima globalizacije, Europska se unija suočila s novim tipovima sigurnosnih prijetnji koje su zbog svog globalnog, neteritorijalnog karaktera postale ozbiljan izazov za njenu sigurnost i političku stabilnost. Naime, razorni potencijal prisilnih migracija pokrenutih od siječnja 2011., nakon Arapskog proljeća, humanitarne intervencije u Libiji te građanskog rata u Siriji, suočio je države članice Europske unije s masovnim priljevom imigranata s područja sjeverne i subsaharske Afrike te Bliskog istoka i Azije. Stoga, upravljanje migrantskom krizom predstavlja snažan izazov za EU, osobito zbog eskalirajućih sigurnosnih izazova - od trgovine ljudima, terorizma do ekonomske destabilizacije država članica.

Globalizacija migracija nesumnjivo mijenja svijet, a u kontekstu postojećih prijetnji, i EU sve više postaje *društvo rizika* čije su temeljna obilježja nesigurnost i neizvjesnost. Politički, gospodarski, sigurnosni, socijalni, ali i individualni rizici postupno nadilaze mogućnosti institucionalnog upravljanja krizom, uslijed čega pitanja budućnosti integracije, kao i promjene njenog sociokulturnog identiteta svakako postaju legitimna. *Iluzija* asimilacije i integracije novih migranata u praksi nimalo ne funkcionira, jer se na očigled stvaraju paralelna društva s rastućim stopama kriminala i bitno pogoršanim stanjem javne sigurnosti. Sve ovo zahtijeva raspravu o stanju sigurnosti u Europi, kapacitetima i sposobnostima europskih sigurnosnih službi u borbi protiv narastajućih izazova, kao i mjerama koje EU, kao i nacionalne vlade namjeravaju poduzeti kako bi zaštitili domicilne građane.

Masovne su migracije stvorile snažan pritisak na europske države, što je velikim dijelom utjecalo na uspjeh populističkih stranaka, ali i afirmiralo ekstremnu desnicu kao prihvatljivu političku opciju. Istovremeno se dogodio duboki rascjep između zemalja europske jezgre i južnih mediteranskih članica (Italija, Grčka) te „Nove Europe“ (zemlje Višegradske skupine), što je također veliki izazov za političku stabilnost Europe. Temeljne vrijednosti EU-a - multikulturalnost,

tolerancija, otvorenost granica, postupno se rastaču uslijed rasta ksenofobije, nacionalizama i radikalnih političkih ideja. Zapadne su demokracije očito na prekretnici, baš kao 1930-ih i vrlo lako mogu skliznuti prema autoritarnim politički eksperimentima.

Ključne riječi: prisilne migracije, Europska unija, društvo rizika, geopolitička igra, sigurnosni izazovi EU

Jadranka Polović

University Libertas, Croatia

Globalization of Migration and European Union as „Risk Society”: Migration as a Security Challenge in 21st Century

In the circumstances of the post - Cold War geopolitical relations shaped by the multidimensional processes of globalization, the European Union has been faced with the new types of security threats which, because of its global, non-territorial character became a serious challenge to its security and political stability. Namely, devastating potential of forced migration launched since January 2011 after the Arab Spring, humanitarian intervention in Libya and civil Syria, faced EU member states with mass influxes of immigrants from the North and Sub-Saharan Africa, the Middle East and Asia. Therefore, managing the migrant crisis is a powerful challenge for the EU, especially because of the escalating security challenges - from human trafficking, terrorism and economic destabilization of the state members.

Globalization of migration, undoubtedly, change the world, and in the context of existing threats, the EU increasingly becomes a risk society, whose fundamental features are insecurity and uncertainty. Political, economic, security, social and individual risks gradually overcome the possibilities of the institutional crisis management, hence the question of the future of integration as well as the change of its socio-cultural identity becomes legitimate. The illusion of assimilation and integration of new migrants in practice doesn't work at all, as parallel society is created with growing crime rates and the deterioration of public society. All of this requires a debate on the state security in Europe, the capacity and capabilities of European security services in the struggle against growing challenges, as well as measures that the EU and national governments intend to take to protect the domestic citizens.

Mass migrations have created strong pressure on the European states that have largely affected the success of the populist parties but also affirmed the extreme right-wing as an acceptable political option. At the same time, Europe has become divided between the countries of the European core and southern Mediterranean member states (Italy, Greece) and the "New Europe" (the Visegrad group) which is also a big challenge for the political stability of Europe. Fundamental values of

the EU - multiculturalism, tolerance, the openness of borders, are gradually increasing due to the growth of xenophobia, nationalism and radical political ideas. Occidental democracies were obviously at a turning point just as in the 1930s and can easily slip towards authoritarian political experiments.

Keywords: forced migration, European Union, risk society, geopolitical game, the EU security challenges

Žarko Paić

Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska

Što znači biti stranac?

Bernhard Waldenfels i politika odgovornog interkulturalizma

Autor analizira politiku odgovornog interkulturalizma u misli Bernharda Waldenfelsa, polazeći od pretpostavke da nakon Husserlove fenomenologije u obzir treba uzimati samo dva temeljna pojma - tijelo i Drugog. U suvremenoj njemačkoj „post-fenomenologiji“ prvi je pojam sustavno artikulirao Hermann Schmitz, dok je druga tema napredovala u Waldenfelsovim djelima do fenomenologije stranca, sve do kraja zapadne metafizike. U dva dijela rasprave autor gradi svoju temeljnu hipotezu o aporijama i paradoksima interkulturalizma, jer odgovornost i ksenologija ne mogu pozitivno definirati pojam kulture u doba globalne entropije. Analiza se, dakle, bavi pitanjima: (1) kakva je čovjekova odgovornost za Drugoga, uključujući različite načine njegove prisutnosti u svijetu; i (2) je li Drugi kao jezoviti stranac (Unheimlich) dovodi u pitanje osnovnu pretpostavku fenomenologije – intencionalnost svijesti?

Ključne riječi: stranac, fenomenologija, odgovornost, nesvodljiva asimetrija, interkulturalizam, tijelo

Žarko Paić

University of Zagreb, Croatia

What does it mean to be an alien?

Bernhard Waldenfels and politics of responsive interculturalism. The author analyzes the politics of responsive interculturalism in Bernhard Waldenfels' thought, starting from the assumption that after Husserl's phenomenology only two fundamental concepts - body and the Other - should be considered. In contemporary German "post-phenomenology" the first concept was systematically articulated by Hermann Schmitz, while the latter theme has been advanced in Waldenfels' works as the phenomenology of the alien, up until the end of Western metaphysics. In the two parts of the discussion, the author draws on his fundamental hypothesis about aporias and paradoxes of interculturalism, since responsiveness and xenology cannot reach the positive definition of the concept of culture in the era of global entropy. The analysis, therefore, deals with the questions: (1) what is the responsiveness of man in relation to the Other, including the different ways of his presence in the world; and (2) whether the Other as alien and uncanny (*Unheimlich*) calls into question the basic assumption of phenomenology as such - the intentionality of consciousness?

Keywords: Alien, phenomenology, responsiveness, irreducible asymmetry, interculturalism, body

Višeslav Raos

Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska

**Identitet, kultura i politika: usporedba izbornih programa u državama
članicama EU-a**

Ovaj rad analizira promjene u usmjerenju političkih stranaka u zemljama članicama EU posljednjih trideset godina. Koristi bazu podataka projekta Manifesto koja omogućuje kvantitativnu analizu sadržaja pitanja i pozicija zastupanih u izbornim programima. Analiza koristi varijable nacionalizma, multikulturalizma i tradicionalne moralnosti u podacima i tako mjeri promjene u stavovima stranaka prema nacionalnom identitetu i kulturi. Longitudinalna analiza promjena u ovim varijablama pokušava otkriti i protumačiti dugoročne trendove u važnosti pojedinih stranaka u zemljama članicama EU.

Ključne riječi: izborni program; EU; kvantitativna analiza sadržaja; kultura; identitet; stranačka pozicija

Višeslav Raos

University of Zagreb, Croatia

Identity, Culture, and Policy: A Comparison of Electoral Manifestos in the EU Member States

This paper analyzes changes in policy orientations of political parties in EU member states in the last thirty years. It uses the Manifesto Project dataset which enables a quantitative content analysis of issues and positions represented in electoral manifestos. The analysis makes use of the Nationalism, Multiculturalism and, Traditional Morality variables in the dataset and thus measures changes in party attitudes towards national identity and culture. A longitudinal analysis of changes in these variables attempts to detect and interpret long-term trends in party positions in EU member states.

Keywords: an electoral manifesto; EU; quantitative content analysis; culture; identity; party position

Renata Relja; Marita Brčić Kuljiš; Anita Lunić; Toni Popović

Sveučilište u Splitu, Hrvatska

Utjecaj (kulturnih) identitetskih značajki na izgradnju stavova o migracijama:

Rezultati istraživanja stavova studenata Sveučilišta u Splitu

U okviru ovoga rada predstaviti ćemo rezultate anketnog istraživanja o migracijama, provedenog 2019. godine u suradnji s civilnom udrugom Mi (Split) na uzroku studenata Sveučilišta u Splitu.

Istraživanje je strukturirano je na tri razine:

- i. istraživanje općeg odnosa prema migracijama,
- ii. istraživanje odnosa između stavova o migracijama i općih uvjerenja i vrijednosti,
- iii. istraživanje političkih i etičkih pozicija ispitanika

Poseban naglasak ovog rada je analiza utjecaja kulture, jezika, religije i tradicije na stavove o prihvatljivosti izbjeglica i imigranata, kao i na percepciju mogućnosti njihove integracije i potencijalnog značajnog utjecaja (pozitivnog ili negativnog) na hrvatsku kulturu i društvo.

Ključne riječi: migracije, migranti, stavovi, studenti, Sveučilište u Splitu

Renata Relja, Marita Brčić Kuljiš; Anita Lunić; Toni Popović
(University of Split, Croatia)

The impact of (cultural) identity features on forming attitudes on migration - Results from studying University of Split students' attitudes

As part of this paper, we will present the results of a poll survey on migrations, conducted in 2019. in collaboration with the civil association Mi (Split) on a sample of the University of Split students. The research is structured into three levels:

- i. into the general attitude towards migration,
- ii. the relationship between attitudes on migration and general beliefs and values,
- iii. subjects' political and ethical backgrounds

A particular emphasis of this paper is analysis of the impact culture, language, religion and tradition have on attitudes concerning the acceptability of refugees and immigrants, as well as the likelihood of their integration and potentially significant impact (positive or negative) on Croatian culture and society.

Keywords: migration, migrants, attitudes, students, University of Split

Roman Savenkov

Državno Sveučilište u Voronježu, Ruska Federacija

Prijedlozi politički stranaka u suvremenoj Poljskoj o problemu politika migracija u EU

U listopadu 2019. u Poljskoj će se održati parlamentarni izbori. Tijekom posljednje četiri godine sadašnja Vlada, koju je vodila i vodi stranka iz desnog političkog krila *Pravo i pravda* (PiP), našla se pod paljbom svojih političkim oponenta zbog navodnog podriivanja demokracije i vladavine prava u svom pristupu sudstvu, medijima, javnim istupima i građanskim pravima. Ova vlada je i u kontinuiranom sukobu s političkim predstavnicima EU i predmet je brojnih kritika od strane medija sklonih Zapadu. Kako god, *Pravo i pravda* je i dalje vrlo popularna stranka i u jasnom je vodstvu prema ispitivanjima javnog mnijenja.

Stranka *Pravo i pravda* je sebe stavila na čelo moralne vojske predstavljajući se kao zid obrane tradicionalne obitelji, poljskog nacionalnog identiteta i kršćanskih vrijednosti i kulture. Na ovo se može gledati i kao na opoziciju nepopularnoj EU shemi obaveznog premještanja migranata iz 2015. godine, a kada je stranka *Pravo i pravda* tvrdila će se muslimanski migranti s Bliskog istoka i iz sjeverne Afrike teško asimilirati i da predstavljaju prijetnju nacionalnoj sigurnosti.

Opozicijska stranka Građanska platforma (GP) prije izbora za europski parlament, stvorila je koaliciju stranaka (Građanska koalicija) i objavila zajednički program “Tvoja Poljska” u kojem nema prijedloga politike migracija. S druge strane, stranke ljevice ne smatraju premještanje migranata prijetnjom za Poljake.

U radu će se predstaviti pozicije relevantnih stranaka (D. Sartori) o migracijskoj politici u EU i utjecaj ovog problema na buduće izbore zastupnika u Sejmu i Senatu Poljske.

Roman Savenkov

Voronezh State University, Russian Federation

Propositions of political parties of contemporary Poland on the issue of migration policy in the EU

In October 2019 Poland holds a parliamentary election. During the last four years the current government, led by the right-wing Law and Justice (PiS) party, has come under heavy fire from its political opponents for allegedly undermining democracy and the rule of law in its approach to the judiciary, media, public appointments, and civic rights. It has also been in an ongoing conflict with the EU political establishment and subject to intense criticism from much of the Western opinion-forming media. However, Law and Justice remains very popular and enjoys a clear lead in the opinion polls.

Law and Justice has put itself at the head of a moral crusade projecting the party as the defender of the traditional family, Polish national identity, and Christian values and culture. This could be seen in the party's strong opposition to the EU's extremely unpopular compulsory migrant relocation scheme in the run-up to the 2015 election when Law and Justice argued that Muslim migrants from the Middle East and North Africa would be difficult to assimilate and threatened Poland's national security.

Opposition party "Civic Platform" (PO) before the election to the European Parliament created a coalition of parties ("Civic Coalition") and published a unified program "Your Poland", in which there are no proposals on migration policy. The parties of the left-wing, on the contrary, do not consider the resettlement of migrants dangerous for the Poles.

The report will present the positions of relevant parties (D. Sartori) on migration policy in the EU and the impact of this problem on future elections of deputies of the Sejm and Senate of Poland.

Žan Strabac

Norveško sveučilište za znanost i tehnologiju

Migracija muslimana u zemlje Europske unije. Sigurnosni aspekti ove migracije u "starim" i "novim" članicama EU

Zbog niza složenih razloga, većina zapadnoeuropskih zemalja dobila je relativno veliko doseljeničko stanovništvo neeuropskog porijekla. Znatan dio ove populacije dolazi iz većinski muslimanskih zemalja. Imigracija iz neeuropskih zemalja općenito, a posebno muslimanskih, već je desetljećima kontroverzno pitanje u zapadnoj Europi. S obzirom da su se od 2004. godine zemlje srednje i istočne Europe pridružile EU, i na nedavni trend masovne imigracije tražitelja azila preko zemalja jugoistočne Europe, kontroverze oko imigracije dobivaju na značaju i u "novim" zemljama EU. Zanimljivo je da većina ovih zemalja ima vrlo malo imigranata koji dolaze iz zemalja izvan Europe i vjerojatno ih ni neće imati mnogo, jer imigranti imaju tendenciju preseljenja u ekonomski razvijenije zapadnoeuropske zemlje. Dok je useljavanje ne-Europljana predstavljeno kao društveni i ekonomski problem od strane neprijateljski nastrojenih političkih aktera i medija, useljavanje iz muslimanskih zemalja je predstavljeno i kao sigurnosna prijetnja. Populističke desničarske političke stranke često se fokusiraju na prijetnju islamističkog terorizma. Politički akteri krajnje desnice i s njima povezani mediji također prenose doslovne ili implicitne tvrdnje da muslimani namjeravaju zamijeniti sekularnu liberalnu demokraciju u europskim zemljama nekim oblikom teokracije koja bi bila utemeljena na tradicionalnom islamskom pravnom sustavu i vrijednostima. Kao rezultat toga, dio stanovništva zemalja EU razvio je prilično negativne stavove prema muslimanima, a što se naziva islamofobijom. Ti negativni stavovi, prema istraživanjima stanovništva, najizraženiji su u bivšim komunističkim zemljama koje jedva imaju muslimanskog stanovništva. Složeni odnosi između antimuslimanskih stavova u općoj populaciji i političkih aktera koji ih potiču i iskorištavaju glavna su tema ovog rada. Drugi velik naglasak bit će na razlikama 'istoka i zapada' među zemljama EU.

Ključne riječi: imigracija; muslimani; sigurnosna prijetnja; stavovi; zapadna Europa; istočna Europa

Žan Strabac

Norwegian University of Science and Technology, Norway

Migration of Muslims into countries of the European Union. Security aspects of this migration in “old” and “new” EU countries

Due to a complex set of reasons, the majority of the Western European countries have acquired relatively large immigrant populations that are of non-European origin. Sizable parts of these immigrant populations are from Muslim-majority countries. Immigration from non-European countries in general and Muslim countries, in particular, has been controversial in Western Europe for several decades. With Central and Eastern European countries joining the EU since 2004 and recent trends of mass-immigration of asylum seekers via countries of South East Europe, controversial issues regarding immigration have gained more prominence also in the "new" EU countries. Interestingly, the majority of these countries have very few non-European immigrants and are hardly likely to have many since immigrants tend to move further to the more economically developed Western European countries. While non-European immigration has been framed as a social and economic problem by hostile political actors and the media, immigration from Muslim countries has also been framed as a security threat. Populist right-wing political parties have often focused on the threat of Islamic terrorism. Far-right political actors and their associated media outlets have also forwarded explicit or implicit claims that Muslims intend to replace secular liberal democracy in European countries with some form of a theocracy based on traditional Islamic legal system and values. As a result, parts of populations of EU countries have acquired fairly negative attitudes toward Muslims, a phenomenon sometimes referred to as Islamophobia. These negative attitudes, as measured by population surveys, tend to be highest in ex-communist countries that hardly have any Muslim populations. Complex relationships between anti-Muslim attitudes in general populations and the political actors encouraging and exploiting them will be the main theme of the presentation. Another major emphasis will be on East-West differences among the EU countries.

Keywords: immigration; Muslims; security threat; attitudes; Western Europe; Eastern Europe

Ugo Vlasisavljević

Sveučilište u Sarajevu, Bosna i Hercegovina

Od ksenofobije do teratofobije

Nedavni učestali ispadi ksenofobnog nasilja i naizgled sveprisutna ksenofobija u razvijenim zapadnim zemljama, izazvani novim valovima doseljenika, mogu nas natjerati da povjerujemo kako je ona najprisutnija negativna karakteristika današnje globalizacije. To vjerovanje, međutim, podrazumijeva da globalizacija nije dovela do značajne promjene paradigme koja oduvijek upravlja našim odnosima prema Drugom: bilo pozitivno kroz gostoljubivost ili negativno (ksenofobnog držanja distance). Ali, osim i dalje od fenomena ksenofobne mržnje – prema novopristiglim imigrantima, koji bježe iz dalekih i 'egzotičnih' zemalja - postoji manje očigledna, a time i opasnija prijetnja građanskom suživotu u doba uznapredovale globalizacije. Ono što je zaista drukčije u današnjoj fazi globalizacije jest mržnja prema „domaćim“ ili „integriranim strancima“. Živimo u vremenu kad stranci nisu ili ne mogu biti (dovoljno) strani, kada društvena udaljenost od njih više nije regulirana i zajamčena tradicionalnim mehanizmom ksenofobije ili gostoprimstva. Drugi nam je došao preblizu, vrlo nam je sličan, dok se njegova "umanjena drugost" čini još više zastrašujućom. Strah od imigranata ne bi nas trebao učiniti slijepima za dublji strah, onaj od naših susjeda, sugrađana stranog porijekla, od kojih (ovaj) drugi strah zapravo hrani (onaj) prvi. Prepoznat kroz objektiv Freudova pojma "jeze", strah od "domaćih stranaca" u stvari je strah od "čudovišta" koji potiče čudovišne zločine iz mržnje, od masovnih pucnjava do genocida.

Ključne riječi: imigranti, ksenofobija, domaći stranci, zločini iz mržnje

Ugo Vlaisavljević

University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

From xenophobia to teratophobia

Recent more frequent outbreaks of xenophobic violence and seemingly omnipresent xenophobic sentiments in developed countries of the West, provoked by new waves of immigrants, may induce us to believe that xenophobia is the most distinctive, negative characteristic of the present-day globalization. This belief, however, implies that globalization has not brought about any significant transformation of the paradigm that governs our relations to the Other from immemorial times: either positively, through hospitality, or negatively, through xenophobic distance. But, besides and beyond the phenomena of xenophobic hatred – which is typically turned against newly arrived immigrants, fleeing from distant and ‘exotic’ lands – there is a less obvious and therefore more insidious threat to civic coexistence in the age of advanced globalization. What seems to be truly distinctive about the present stage of globalization is a hatred directed towards ‘domestic strangers’ or ‘integrated foreigners’. We are living in an age when foreigners are not or cannot be foreign or alien (enough) when the social distance towards them is not anymore regulated and guaranteed by the traditional mechanism of xenophobia or hospitality. The Other has become too close to us, very much alike us, while its ‘diminished otherness’ turns out to be even more frightening. The fear of incoming immigrants should not make us blind to a deeper fear, that of our neighbors, our co-citizens of foreign origins, the second actually nourishing the first. Detected through the lens of Freud's notion of ‘uncanny’, the fear of ‘domestic strangers’ is, in fact, a fear of ‘monsters’ inspiring monstrous hate crimes, from mass shootings to genocide.

Keywords: immigrants, xenophobia, domestic strangers, hate crimes

Alejandro del Valle-Gálvez
Sveučilište u Cádiz, Španjolska

Migracije na Sredozemlju i izmještanje kontrola na granicu

Izbjeglička kriza oblikovala je novu percepciju o stvarnosti migracija u Europi. Njene posljedice na europske integracije vidljive su i trajne. Odgovor EU-a uključivao je određenu stratešku perspektivu, iako opterećenu viškom eurocentrizma i sigurnosnom percepcijom koja ne uzima u obzir interese trećih zemalja na uravnotežen način. Gospodarski naponi podržavaju dugoročnu strategiju, koja se sada naglašava, a to je gospodarski razvoj u zemljama porijekla i tranzita migranata. Nadalje, problemi poput nadgledanja poštivanja ljudskih prava migranata još nisu globalno definirani u ovoj strategiji. Iako se procjena ponašanja i sposobnosti za odgovor EU i njezinih članica može procjenjivati na različite načine, istina je da je rasprava o migracijama izbacila blok zemalja koje se otvoreno i nerado uključuju u europsku solidarnost i prihvaćanje nove stvarnosti i tereta izbjeglica, koje su već prisutne i koje dolaze u Europu. Ova pozicija je i u kratkoročnom i u dugoročnom smislu negativna, s obzirom da, kako je navedeno, kriza također naglasila stalnost migracijskih trendova i tokova te ujednačavanje ruta ili vrata ulaska u Europu. U ovom radu razmatra se ranjivost postojećih europskih granica i djelovanja u prostoru Schengena. Unutarnje granice bile su najpogođenije na početku migrantske krize te će vjerovatno biti obilježene trenutnim regulatornim promjenama, koje imaju tendenciju omogućiti iznimke kao relativno uobičajenu pojavu u europskom "saveznom" području slobodnog kretanja. Kako god, otpornost sustava na izostanak kontrole unutarnjih granica "saveznog" područja slobodnog kretanja je neosporna.

Utjecaj na vanjske granice EU je još jednom i zauvijek pokazao ranjivost i osjetljivost kontrole granice, poput onih na moru, koje su nepraktične, pogotovo južne europske morske granice. Preciznije, nemogućnost kontrole granice na morskom području vodi do naglašavanja određenih trendova na europskim vanjskim granicama, poput izmještanja kontrola na granicu. Novi regulatorni i strateški planovi razvoja potvrđuju ovaj trend, kao i trenutna zabrinutost za implementaciju integriranog sustava upravljanja vanjskim granicama.

U literaturi se fenomen “premještanja” kontrole na vanjske granice odnosi na djelovanje EU-a s ciljem smanjenja, razvrstavanja i kontrole migrantskih tokova, uz pristanak trećih država u odnosima koji su po definiciji asimetrični.

Ovaj rad bavi se različitim situacijama koje se javljaju, naglašavajući preporuku o razlikovanju eksternalizirajuće migracijske politike s jedne strane i ekstrateritorijalnog djelovanja u vezi s kontrolom migracija s druge strane. U potrazi za boljom pojmovnom točnošću, izraz “deteritorijalnost” se koristi kao više neutralan pojam u odnosu na prethodno spomenute, s obzirom da doziva ideju pozicioniranja izvan točno određene granice kontrole i uloge migracijskih politika koje bi trebale biti primijenjene od strane ostalih država ili same države. S obzirom da su ove situacije i djelovanja povezana s migracijama i kontrolom granica, trebale bi biti pojmovno postavljene izvan teritorija; opcija deteritorijalizacije hipotetski čini mogućim obuhvat i izmještanje na vanjske kontrole granice i eksteritorijalnost funkcije granica u odnosu na migracije. U tom smislu, ovaj se rad usredotočio na različite pojmove i aktivnosti o kojima bi se moglo razgovarati u vezi s "izmještanjem" i "ekstrateritorijalnošću" migracijskih kontrola i graničnih funkcija, izrazi koji se, ukratko, odnose na kontrolu migracije i aktivnosti upravljanja izvan teritorija, a provode ih javni službenici država EU ili trećih država.

S jedne strane, smatra se da se izmještanje odnosi na upravljanje i kontrolom migracijskih tokova, aktivnosti usvajanja sporazuma, programa, akcijskih planova i mjerenja kako bi se potaknule treće države na nadgledanje svojih vlastitih granica i migracijskih tokova sa svrhom e kontrole, ograničavanja ili sprječavanja fizičkog pristupa izbjeglica i migranata iz drugih zemalja teritoriju EU zemalja, prihvaćajući ili odbijajući smještaj na njihovom teritoriju. To ne uključuje prisustvo ili izravno izvršavanje kontrolnih aktivnosti od strane javnih službenika država članica EU. Zapravo, vrlo je diskutabilno da, izvan europskog teritorija, države strogo izvršavaju granične kontrole, jer je to područje koje može preciznije spadati u općenitije polje kontrole migracijskog toka povezanog s migracijskom politikom i europskim vanjskim djelovanjem.

S druge strane, podrazumijeva se da ekstrateritorizacija znači obavljanje funkcija granične kontrole same države izvan svog teritorija. Ovaj slučaj trebao bi uključivati prisutnost javnih službenika država članica koji vrši neke (učinkovite) granične kontrole ili funkcije na područjima koja nisu državna nadležnost ili na teritoriju trećih država, uz njihov pristanak. Svjedoci smo promjene u samoj koncepciji granice u ovom post-globalizacijskom dobu, u kojoj se neke funkcije uklanjaju i sustavno postavljaju izvan teritorija države i kontrolnih točaka. Međutim, teritorijalne

i ekstrateritorijalne akcije moraju se razlikovati od onih koje se događaju kao dio vanjskih akcija u ili s trećim državama u svrhu migracijske politike i kontrole migracijskih tokova.

Danas su Uniji potrebni novi instrumenti i koncepti za ove nove stvarnosti, pogotovo kako ne bi zaboravili činjenicu da je, kad je riječ o krizama koje se tiču migracija i prava stranaca koji pristupaju ili ulaze na njegov teritorij i jurisdikciju, Europa racionalna konstrukcija koja uključuje projekt za civilizacijski napredak. Kao takav, on mora trajno ugraditi svoje vrijednosti i poštivanje ljudskih prava u sve svoje politike, regulatorne mjere i akcije sa strancima i trećim državama, kako na vanjskim granicama, tako i izvan njih.

Alejandro del Valle-Gálvez

Universidad de Cádiz –Spain

Migration in the Mediterranean and the Externalization of Borders controls

The refugee crisis has shaped a new perception of the migration reality in Europe. The ramifications of its impact on European integration are visible and enduring. The EU's response has included a certain strategic perspective, albeit weighed down by an excess of eurocentrism and a security perception that does not take third countries' interests into a balanced account. The major economic effort being made supports a far-reaching strategy, only now beginning to be outlined, to promote economic development in the countries of origin and transit of migrants. Additionally, issues such as the monitoring of respect for migrants' human rights have not yet been suitably globally defined in this strategy. Although the behaviour and response capacity of the EU and its Member States can be assessed in different ways, the truth is that the migration debate has decisively swayed a block of countries that are openly reluctant to engage in intra-European solidarity and accept the new realities and burdens entailed by the refugees already present and yet to come to Europe. This position is very negative in the medium and long term, since, as noted, the crisis has also underscored the permanence of migration trends and flows and the consolidation of the routes or gates of entry to Europe.

This contribution considers the vulnerability of the European borders designed and in operation in the Schengen Area. The internal borders were the most affected at the start of the migration crisis and are likely to be marked by current regulatory changes, which tend to allow exceptionality as a relatively common occurrence in the European 'federal' area of free movement. Nevertheless, the resilience of this system of the absence of internal border controls in the 'federal' area of free movement is undeniable.

The impact on the EU's external borders has been even greater, as it has shown once and for all that, more than fragile or vulnerable, some border controls, such as the sea border ones, are not practicable, especially those on Europe's southern sea borders. It is precisely this infeasibility of border control in marine areas that leads to the accentuation of certain trends on Europe's external borders, such as the externalization of migration controls. New regulatory and strategic planning

developments confirm this trend, as well as the current concern for deploying an integrated external border management system.

Concerning the phenomenon known as the 'externalization' of migration controls, the literature considers it to refer to EU actions aimed at reducing, sorting and controlling migration flows with the consent of third states in relations that are, by definition, asymmetrical. This article has addressed the different situations that arise, highlighting the advisability of differentiating between externalizing migration policy, on the one hand, and extraterritorial action concerning migration control, on the other.

In search of greater conceptual accuracy, the term 'deterritoriality' has been used, as it is more neutral than the other terms mentioned insofar as it evokes the idea of positioning outside the territory certain border control and migration policy functions, to be carried out by other states or by the state itself. Since these are situations and actions linked to migration and border control, they should be conceptually situated outside the territory; the deterritoriality option hypothetically makes it possible to encompass both the externalization and the extraterritoriality of border control functions concerning migration.

To this end, this article has focused on the various notions and activities that might be discussed in relation to the 'externalization' and the 'extraterritoriality' of migration controls and border functions, terms that, in sum, refer to migration control and management activities outside the territory, carried out by public officials of the EU states or by third states.

On the one hand, externalization is considered to refer to the management and control of migration flows, the activities of adopting agreements, programmes, action plans and measures to encourage third states to monitor their own borders and migration flows in order to control, restrict or impede physical access to the territory of the EU states, accepting the placement in their territory, or the rejection, of refugees and migrants from other states. It does not involve the presence of or direct exercise of control activities by public officials of the EU Member States. In fact, outside European territory, it is highly debatable that states are strictly performing border control functions, as it is an area that may more accurately fall within the more generic field of migration flow control linked to migration policy and European external action.

On the other hand, extraterritorialization is understood to entail the performance of border control functions by states themselves outside their territory. This case should involve the presence of or

exercise by Member State public officials of some (effective) border control activities or functions in areas without state jurisdiction or the territory of third states, with their consent.

We are witnessing a change in the very concept of the border in this post-globalization era, in which certain functions are offshored and systematically placed outside a state's territory and checkpoints. However, territorial and extraterritorial actions must be differentiated from those occurring as part of external actions in or with third states for the purposes of migration policy and the control of migration flows.

Today, the Union needs new instruments and concepts for these new realities, especially so as not to lose sight of the fact that, when it comes to tackling crises such as those related to migration and the rights of foreigners approaching or entering its territory and jurisdiction, Europe is a rational construct entailing a project for civilizational progress. As such, it must permanently incorporate its values and respect for human rights in all its policies, regulatory measures, and actions with foreigners and third states, both on its external borders and beyond them.

Charalambos Stergiou

Centar za unpređenja istraživanja i razvoja obrazovnih tehnologija (CARDET), Cipar

InterCap: Projekt profesionalnog razvoja trenera i nastavnika te inicijative za promicanje usklađenosti politika za razvoj kao ključnih čimbenika za podizanje svijesti o migracijama i održivom razvoju

Terorizam i ekstremistička ideologija kao izazov sigurnosti u većoj mjeri su se pojavili na globalnoj razini. Veliki broj građana EU koji dijele ovo stajalište, negativno utječe na promicanje daljnje suradnje između EU i zemalja u razvoju, što također predstavlja prepreku ciljevima održivog razvoja (SDG). “Zajedničko razvijanje kapaciteta: Europske mreže civilnih udruga i sveučilišta za globalno učenje o migracijama, sigurnosti i održivom razvoju u međuzavisnom svijetu“ (InterCap) trogodišnji je projekt (od studenog 2017. do listopada 2020.) financiran od strane EuropeAida koji se bavi rastućom zabrinutošću oko načina na koji promjenjiva percepcija javnosti o (ne)sigurnosti i riziku utječe na razumijevanje migracija, održivog razvoja, uloge, odgovornosti i životni stil građana EU-a u međuovisnom svijetu. InterCap želi istražiti i ojačati vezu između kvalitetnog obrazovanja za razvoj i stava prema migraciji, nadograđujući prakse utemeljene na dokazima, prenoseći dobre primjere i programe te uspostavljajući sinergije. U ovoj ćemo prezentaciji predstaviti kako dvije ključne aktivnosti projekta InterCap doprinose podizanju svijesti o migracijama i održivom razvoju:

(a) Pridružili smo se inicijativama te doprinosimo uspostavljanju nacionalnih mreža za promicanje usklađenosti politika za razvoj (PCD); cilj PCD-a je umanjiti kontradikcije i izgraditi sinergije između različitih politika EU, što bi koristilo zemljama u razvoju i povećalo učinkovitost razvojne suradnje. Ove inicijative i/ili mreže promiču modele suradnje između različitih aktera, zastupaju i lobiraju kod državnih i regionalnih vlasti važnost promicanja takve politike.

(b) Razvili smo 30-satni kurikulum za kombinirano učenje za trenere i nastavnike o projektnim temama koristeći iskustva i znanje dobiveno iz 3 participativne metode: (i) Filozofija za djecu (P4C), usmjerene na razmišljanje, rasuđivanje i propitkivanje kao i na globalno građanstvo; (ii)

Interaktivne zajednice učenja; i (iii) Kazalište za život (T4L)- drama i kazalište kao pokretači društvenih promjena

Charalambos Stergiou

*Centre for the Advancement of Research & Development in Educational Technology (CARDET),
Cyprus*

**InterCap: A project for the professional development of trainers and teachers
and for initiatives in promoting Policy Coherence for Development as key
factors to raise awareness about migration and sustainable development**

Terrorism and extremist ideology as a challenge to security have significantly increased on a global scale. A large number of EU citizens, who share this view, negatively influence the promotion of further collaboration among the EU and the developing countries, constituting also an obstacle to the Sustainable Development Goals (SDGs). “Developing capacities together: European CSO-university networks for global learning on migration, security and sustainable development in an interdependent world” (InterCap) is a 3-year project (from Nov. 2017 to Oct. 2020) funded by EuropeAid envisaging to address the emerging concern on the way in which shifting public perceptions of (in) security and risk, influence understanding of migration, sustainable development, roles, responsibilities and lifestyles of EU citizens in an interdependent world. InterCap seeks to explore and strengthen the link between quality development education and attitudes towards migration and development, building on evidence-based practices, taking forward good cases and programs and establishing synergies. During this presentation, we will present how 2 key activities of InterCap contribute to raising awareness about migration and sustainable development: (a) We joined initiatives or contribute to the establishment of national networks for the promotion of Policy Coherence for Development (PCD); PCD aims at minimizing contradictions and building synergies between different EU policies to benefit developing countries and increase the effectiveness of development cooperation. These initiatives and/or networks promote cooperation models between various actors and advocate and lobby at the national and regional authorities on the importance of the promotion of such a policy. (b) We developed a 30-hour blended-learning Curriculum for trainers and teacher on the project themes drawing experience and knowledge from 3 highly participatory educational methods: (i) Philosophy for Children (P4C), focused on thinking, reasoning, and questioning, also focus on

Global Citizenship); (ii) Philosophy for Children (P4C), focused on thinking, reasoning, and questioning, also focus on Global Citizenship); and (iii) Theatre for Living (T4L), drama and theatre as agents of social change.

Workshops (for students of University of Split)

Carly Bagelman

Liverpool Hope University, Ujedinjeno Kraljevstvo

Utočište kao praksa

Kako škole mogu zamisliti i stvoriti utočište koje nove doseljenike vidi kao aktere, a ne kao pasivne korisnike gostoprimstva domicilnog stanovništva? Ovo predavanje predlaže temeljnu obrazovnu intervenciju koja podupire ovu aktivnu viziju utočišta, koja uključuje nove dolaske i domicilne studente uključene u participativno mapiranje svojih gradova (kao oblik Freirove prakse). Počet ću ovo predavanje diskusijom o trenutnim pristupima gostoprimstvu u britanskim školama uključenim u temeljni pokret 'škole utočišta' (Schools of Sanctuary-SOS), utvrđujući njegove doprinose i ograničenja. Zatim ću iznijeti praktične dimenzije participativnog pristupa mapiranjem dobrih praksi koje se mogu koristiti u učionicama za postizanje SOS ciljeva. Prikazat ću na koji se način može stvoriti "fond znanja", kako se mogu poduprijeti hibridni identiteti novih doseljenika i kako za vrijeme njihova preseljenja u školama možemo drugačije predstaviti tko igra ulogu „domaćina“.

Carly Bagelman

Liverpool Hope University, United Kingdom

Sanctuary as Praxis

How can schools imagine and create Sanctuary that sees new arrivals as actors, not as passive beneficiaries of domestic hospitality? This talk proposes one grounded educational intervention to support this more agential vision of sanctuary, which involves new arrival and domestic students engaging in participatory mapping of their cities (as a form of Freiran praxis). I will begin this talk by discussing current approaches to hospitality in UK schools employed by the grassroots Schools of Sanctuary (SOS) movement (identifying both its contributions and limitations). I will then outline the practical dimensions of the participatory mapping approach that can be used in classrooms to further SOS goals. Through this, I will indicate how the intervention exemplifies how funds of knowledge approaches can be actualised, how hybrid identities of new arrivals might be supported, and how we can reframe who plays the role of host in schools during resettlement.

Andrea Bullivant & Elzbieta Kielak

Liverpool Hope University; The Anti-discrimination Education Society (TEA)

Istraživanje migracija kroz Zajednice filozofskih propitivanja (COPE)

Ova radionica je prilika za stjecanje praktičnog iskustva Zajednice filozofskog propitivanja (COPE). COPE je zajednica istraživačke pedagogije koja promiče vještine dijaloga, razmišljanja i filozofskog propitivanja. To je čini osobito korisnom za istraživanje složenih i kontroverznih pitanja u kontekstu obrazovanja i zajednice. Sudionici će tijekom radionice biti vođeni kroz niz participativnih aktivnosti kreiranih posebno za projekt InterCap <https://developoptogether.eu/en/>. Sudionici će imati priliku steći uvid u ključne postavke i tehnike Zajednice filozofskih propitivanja te zajednički iznijeti razmišljanja o temama Konferencije. Radionica će se održati na engleskom jeziku te će se poticati aktivno sudjelovanje sudionika i razgovor.

Andrea Bullivant & Elzbieta Kielak

Liverpool Hope University; The Anti-discrimination Education Society (TEA)

Migration Explored Through Communities of Philosophical Enquiry (COPE)

This workshop is an opportunity to experience Communities of Philosophical Enquiry (COPE) in practice. COPE is a community of enquiry pedagogy which promotes skills of dialogue, reasoning and philosophical questioning. This makes it particularly useful for exploring complex and controversial issues in educational and community contexts. Participating in the workshop means you will be guided through a series of participatory activities developed specifically for the InterCap EU project <https://developoptogether.eu/en/>. These will offer insight into COPE's key principles and techniques, and be an opportunity to reflect collaboratively on conference themes. The workshop will be conducted in English and participants will be encouraged to talk and contribute actively.

ADRESAR SUDIONIKA / ADDRESSES OF THE PARTICIPANTS

List of participants and contact addresses:

Maurizio Ambrosini

University of Milan
Department of Social and Political Sciences
Milan, Italy
e-mail: maurizio.ambrosini@unimi.it

Arjun Appadurai

New York University
Steinhardt School
Department of Media, Culture, and Communication
New York, USA
e-mail: appadurai@nyu.edu

Daniele Archibugi

Italian National Research Council (CNR) IRPPS
Institute of Research on Population and Social Policy
Rome, Italy
email: daniele.archibugi@cnr.it

Kristian Berg Harpviken

The Peace Research Institute Oslo (PRIO)
Oslo, Norway
e-mail: kristian@prio.org

Hans-Georg Betz

University of Zurich
Institut für Politikwissenschaft
Zurich, Switzerland
e-mail: hans-georg.betz@uzh.ch

Marita Brcic Kuljis

University of Split
Faculty of Humanities and Social Sciences
Split, Croatia
e-mail: mbrbic@ffst.hr

Zoran Kurelić

Faculty of Political Science
University of Zagreb
Zagreb, Croatia
e-mail: zoran.kurelic@fpzg.hr

Branka Likic Brboric

REMESO
Department of Social and Welfare Studies (ISV)
Linköping University,
Linköping Sweden
e-mail: branka.likic-brboric@liu.se

Anita Lunić

University of Split
Faculty of Humanities and Social Sciences
Split, Croatia
e-mail: alunic@ffst.hr

Andelko Milardović

The Institute for Migration and Ethnic Studies
Zagreb, Croatia
e-mail: anmilard@gmail.com

Tariq Mooded

University of Bristol
Research Centre for the Study of Ethnicity and Citizenship
e-mail: t.modood@bristol.ac.uk

Andreas Niederberger

University of Duisburg-Essen
Essen, Germany
e-mail: andreas.niederberger@uni-due.de

Žarko Paić

University of Zagreb
Faculty of Textile Technology
Zagreb, Croatia
e-mail: zarko.paic@ttf.hr

Toni Popović

University of Split
Faculty of Humanities and Social Sciences
Split, Croatia
e-mail: tpopovic1@ffst.hr

Jadranka Polović

University of Split
Split, Croatia
e-mail: jadrankapolovic13@gmail.com

Višeslav Raos

Faculty of Political Science
University of Zagreb
Zagreb, Croatia
e-mail: viseslav.raos@fpzg.hr

Renata Relja

University of Split
Faculty of Humanities and Social Sciences
Split, Croatia
e-mail: rrelja@ffst.hr

Roman Savenkov

Voronezh State University
Russian Federation
e-mail: rvsaven@gmail.com

Zan Strabac

Norwegian University of Science and Technology, Norway
Department of Sociology and Political Science
Trondheim, Norway
e-mail: zan.strabac@ntnu.no

Ugo Vlaisavljević

University of Sarajevo
Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
e-mail: vlaisugo5@gmail.com

Alejandro del Valle-Gálvez

Centre of Excellence.

University of Cádiz, Spain

e-mail: alejandro.delvalle@gm.uca.es

NOTES:

IZDAVAČ/PUBLISHER

Sveučilište u Splitu

ZA IZDAVAČA/FOR PUBLISHER

prof. dr.sc. Dragan Ljutić, rektor

UREDNIČE/EDITORS

Marita Brčić Kuljiš

Anita Lunić

KOREKTURA

Marina Meić

PRIJEVOD I LEKTURA (engleski jezik)/ TRANSLATION AND PROOFREADING

Sandra Domazet

DIZAJN KORICA/COVER DESIGN

CARDET

PRIJELOM TEKSTA/LAYOUT DESIGN

CARDET

TISAK/PRESS

NAKLADA/EDITION

100

ISBN: 978-953-7220-46-4

Cip zapis:

UDK

